

DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ

ISSN: 1302-3411 · 3 AYDA BİR YAYINLANIR · HAZİRAN 2021

Dünya

Süt Günü
kutlu olsun.

Türkiye'nin Denenmiş İlk Türk Boğa Spermaları

Eskişehir Yolu Üzeri Mustafa Kemal Mah. 2120. Cad. No:5
Gözüm İş Merkezi Daire 1-2 06520 Çankaya/ANKARA
Tel : 0 312 219 45 64 (Pbx) - Fax : 0 312 219 45 59
e-mail : dsymb@dsymb.org.tr
web : www.dsymb.org.tr

genTÜRK®

DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ

3 ayda bir yayınlanır.

Değerli Yetiştiricilerimiz,

Bütün Dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını sürecinde sağlıklı ve ulaşılabilir gıdanın önemi hem dünya hem de ülkemiz açısından bir kez daha anlaşılmıştır. Zor günlerden geçtiğimiz bu pandemi döneminde her türlü riski göze alarak kar etmeden üretim yapan süt üreticilerimiz adeta yaşamak ve geçinmek için harcanan emeklerini tüketmiş bulunmaktadır. Üreticimizin en büyük girdisi olan yem fiyatlarındaki ve diğer girdilerdeki önlenemez yükseliş nedeniyle yıllardır savunduğumuz ve biz üreticilerin en büyük isteği olan çiğ süt/ yem paritesinin en az 1.5 olması yani 1 kg süt ile en az 1.5 kg yem alınabilmesi gerçeğinden giderek uzaklaşmakta ve girdi maliyetlerindeki durdurulamayan artış karşısında üretici kesimi maliyet ve zararları taşıyamamaktadır.

Üretim istikrarına zarar verecek her bir olumsuz gelişme Türkiye'nin gıda üretimi açısından bağımsızlığının temeli olan üretici kesimini üretimden uzaklaştıracaktır. Üretime küsen, üretimi bırakan her bir üretici sürdürülebilir hayvancılık hedefimiz için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Ayrıca, üretimin bırakılması bu aileler için sosyo-ekonomik sorunlara da neden olacaktır.

Sektörün tüm paydaşlarından ve yetkililerden, çiğ süt/yem paritesinin en az 1.5 olması baz alınarak çiğ süt fiyatının acil olarak revize edilmesi ve en kısa sürede bu pariteye göre süt fiyatının en azından 3 aylık periyotlarla otomatik olarak güncelleniyor olması yönünde adımlar atmasını temenni ediyoruz.

Her şeye rağmen, halkımızın beslenmesi açısından önemli bir gıda olan sütün öneminin kamuoyuna anlatılması ve tüketiminin teşvik edilmesi amacıyla Dünya Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından 1 Haziran Dünya Süt Günü olarak ilan edilmiştir. Bu kapsamda tüm yetiştiricilerimizin Dünya Süt Günü'nü tebrik ederim.

Sevgili Yetiştiriciler,

Mübarek Kurban Bayramınızı canı gönülden kutlar, sağlıklı ve bereketli günler dilerim.

Kamil ÖZCAN
Genel Başkan

SAHİBİ

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri
Merkez Birliği

Basın, Yayın, Dağıtım ve Ticaret
İktisadi İşletmesi Adına

Kamil ÖZCAN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Onur YİĞİT

EDİTÖR

Ayşenur AKTAŞ

DANIŞMAN

Zir. Yük. Müh. Gülhan ERDOĞDU TATAR

YAZIŞMA ADRESİ

Eskişehir Yolu Üzeri Mustafa Kemal Mah.

2120. Cad. No: 5 Gözüm İş Merkezi

Daire: 1-2 06520 Çankaya / ANKARA

Tel : 0312 219 45 64 (pbx)

Faks: 0312 219 45 59

dsymb@dsymb.org.tr

www.dsymb.org.tr

BASKI-TASARIM

Çağhan Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.

Tel: 0312 397 71 83

Bu yayının baskı işlemleri 00/00/2021

tarihinde tamamlanmıştır.

(Bu dergideki yazılardan yazarları sorumludur.

İzin alınmadan alıntı yapılamaz, kopya edilemez.)

DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ

HAZİRAN 2021
SAYISI

İçerikler

4 1 HAZİRAN DÜNYA SÜT GÜNÜ VİDEO KONFERANS İLE KUTLANDI

6 GENTÜRK SPERMALARIMIZ CAN AZERBAYCAN'IMIZA HAYIRLI OLSUN

7 MERKEZ BİRLİĞİ HEYETİ BATMAN DSYB'Yİ ZİYARET ETTİ

10 MALATYA'DA BÜYÜKBAŞ HAYVANCILIK GÜNDEN GÜNE GELİŞİYOR

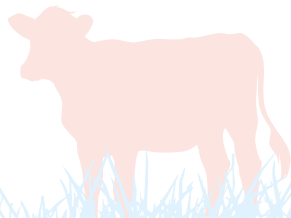
12 KARAMAN'DA BUZAĞI GELİŞTİRİCİ VE İSHAL ÖNLEYİCİ YENİ BİR ÜRÜN TEST EDİLİYOR

14 TEKİRDAĞ DSYB ÜYELERİNE İZMİR AGROEXPO FUAR ZİYARETİ DÜZENLEDİ

15 TEKİRDAĞ DSYB HİBE PROJELERİNDE DE ÜYELERİNİN YANINDA

19 BİRLİKLERİMİZİ TANIYALIM RİZE DSYB

32 SÜRÜ YÖNETİMİNDE VERİM KAYBININ GÜÇLÜ SİNYALİ: TOPALLIK

24 BİLECİK DSYB YÖNETİM KURULU BAŞKANI NACİ ESER'DEN BİLECİK DSYB HAKKINDA BİLGİLER ALDIK

36 SÜT İNEKLERİNDE KIZGINLIKLARIN İZLENMESİ VE YAPAY TOHURLAMA

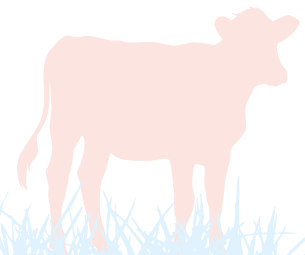
28 BİLECİK DSYB ÜYESİ OSMAN ÖZDEMİR İLE İŞLETMESİ VE HAYVANCILIK HAKKINDA KONUŞTUK

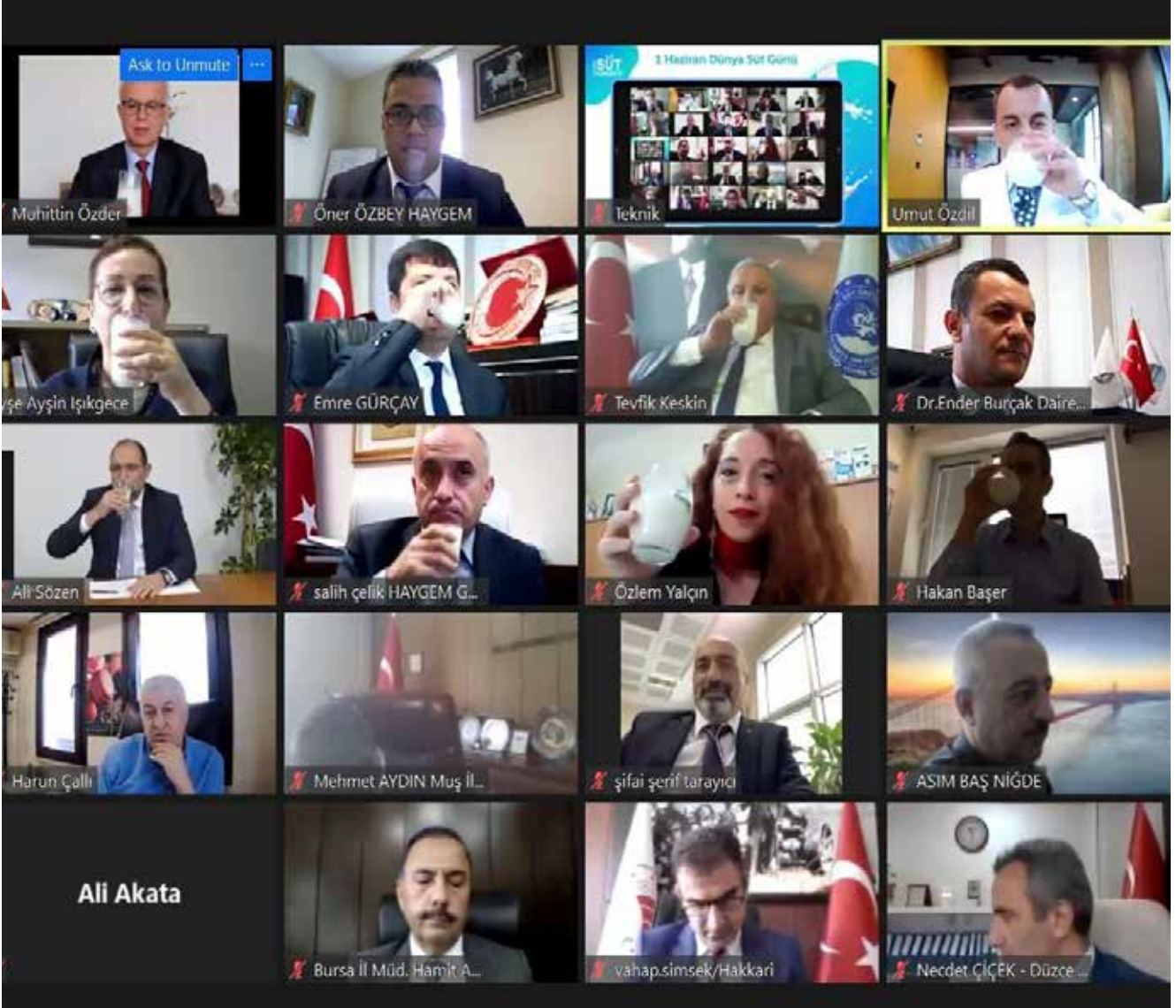
40 SÜRÜ SAĞLIĞI VE ÖNEMİ

42 KABA YEM SORUNUNA 34 MADDELİK ÇÖZÜM ÖNERİSİ

1 HAZİRAN DÜNYA SÜT GÜNÜ VIDEO KONFERANS İLE KUTLANDI

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) kararı doğrultusunda sütün önemine dikkat çekmek ve tüketimini teşvik etmek amacıyla 1 Haziran, Dünya Süt Günü olarak kutlanmaktadır. Bu yıl yaşadığımız pandemi süreci nedeniyle kutlamalar video konferans şeklinde gerçekleştirilmiştir. Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Sayın Ayşe Ayşin IŞIKGECE ve Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Sayın Salih ÇELİK'in teşrifleriyle ve

farklı illerden canlı bağlantılarla video konferans yoluyla düzenlenen etkinliğe Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Muhittin ÖZDER, SETBİR Yönetim Kurulu Başkanı Tarık TEZEL, ASÜD Yönetim Kurulu Başkanı Harun ÇALLI, Süt Üreticileri Merkez Birliği Genel Başkanı Tevfik KESKİN katılım sağladı.

Sunumunu Umut ÖZDİL'in yaptığı etkinlikte, Bakan Yardımcısı Ayşe Ayşin IŞIKGECE, "23 milyonluk çiğ süt üretimiyle dünya sıralamasında ülke olarak 8. sıradayız, süt üretiminde %107'lik bir oranda kendi kendimize yeter bir ülkeyiz, süt ve süt ürünleri sektörümüzle dünyada net ihracatçı bir ülkeyiz." dedi.

Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN Ankara'dan katılarak yaptı-

ği konuşmada; "Süt fiyatının yükselmesini istemiyoruz, süt üretim maliyetlerinin düşmesini istiyoruz. Bir de şuan piyasada kuraklıktan kaynaklanan bir panik havası var. Bugün Dünya Süt Günü, nasıl ki annelerimize sadece anneler gününde değil her gün değer veriyorsak, bugün de bizler için öyle. Sütümüze bir gün değil her gün gereken değeri vermeliyiz." dedi.

GENTÜRK SPERMALARIMIZ CAN AZERBAYCAN'IMIZA HAYIRLI OLSUN

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği tarafından Döl Kontrolü Projesi kapsamında üretilmekte olan GENTÜRK marka yerli ve milli boğa spermaları hibe olarak Azerbaycan'a gönderilmiş olup, kardeş üreticilerimizde hayvanlarının GENTÜRK spermalarıyla tohumlanması sağlanacaktır. Bu kapsamda GENTÜRK marka kaliteli boğa spermaları Azerbaycan Devleti Tarım Bakanlığı'na iletilmek üzere bedelsiz olarak Tarım ve Orman Bakanlığı Islah ve Geliştirme Daire Başkanlığı yetkililerine teslim edilmiştir.

Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Genel Başkan Yardımcısı Yunus BAYDAR, Muhasip Üye Mehmet ALDEMİR, Yönetim Kurulu Üyeleri Hacı SELVİ, Hasan Hüseyin ÖZDEMİR, Serhat VAYISOĞLU ve Genel Sekreter İbrahim KARAKO-

YUNLU teslimat töreninde yeni iş birliğinin ve GENTÜRK marka boğa spermalarının Can Azerbaycan'ımızın sığırcılık sektörüne başta olmak üzere, iki ülke bir devlet bütünlüğümüze hayırlı olmasını diledi.

MERKEZ BİRLİĞİ HEYETİ BATMAN DSYB'Yİ ZİYARET ETTİ

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Muhasip Üye Mehmet ALDEMİR ve Yönetim Kurulu Üyesi Hasan Hüseyin ÖZDEMİR ile Antalya DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Metin YARAŞÇI, Batman İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'ni ziyaret etti.

Batman DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Nimetullah DURMAZ, bölge hayvancılığının sorunlarını, Birliğin gerçekleştirdiği projeleri ve planladıkları projeleri anlattı.

Genel Başkan Kamil ÖZCAN, Birliğin çok aktif olduğunu ve faali-

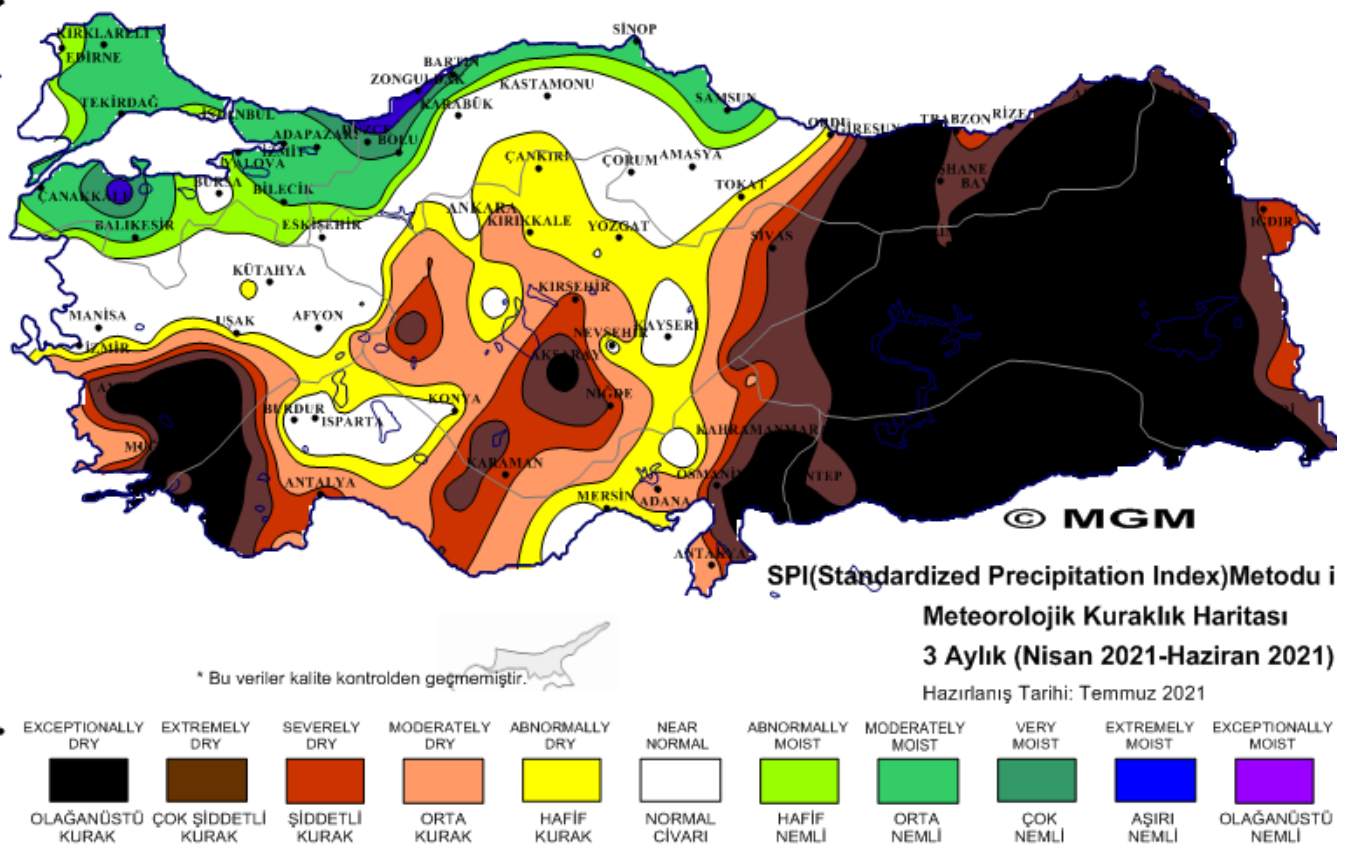

yetlerinin takdire şayan olduğunu belirtti. Son iki yılda Birliğin üye sayısını iki katına çıkaran Yönetim Kurulu Başkanı Nimetullah DUR-

MAZ'ı tebrik etti. Batman DSYB'ye çalışmalarında kolaylıklar ve başarılar dileriz.

STANDARTLAŞTIRILMIŞ YAĞIŞ İNDEKSİ METODU İLE 3 AYLIK (NİSAN 2021-HAZİRAN 2021) KURAKLIK İZLEME HARİTASI

Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM) Haziran ayı ve son bir yılı kapsayacak şekilde Türkiye kuraklık haritalarını yayınladı. Haritaya göre Türkiye'nin doğusu ve güney batı kısmı olağan üstü kurak olarak belirtildi.

MEVZUAT

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- 21 Mayıs 2021 Tarihli ve 31487 Sayılı Resmî Gazete Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık İşletmelerine Yönelik Yatırımların Desteklenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 3999)
- 22 Nisan 2021 Tarihli ve 31462 Sayılı Resmî Gazete 2021-2022 Yıllarında Yapılacak Çiğ Süt Desteği ve Süt Piyasasının Düzenlenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 3870)

YÖNETMELİKLER

- 27 Haziran 2021 Tarihli ve 31524 Sayılı Resmî Gazete Çiğ Sütün Sözleşmeli Usulde Alım Satımına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- 25 Haziran 2021 Tarihli ve 31522 Sayılı Resmî Gazete Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık İşletmelerine Yönelik Yatırımların Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (No: 2021/21)
- 27 Haziran 2021 Tarihli ve 31524 Sayılı Resmî Gazete Çiğ Süt Desteği Ve Süt Piyasasının Düzenlenmesi Uygulama Tebliği (Tebliğ No: 2021/22)
- 27 Haziran 2021 Tarihli ve 31524 Sayılı Resmî Gazete Çiğ İnek Sütünün Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliği (Tebliğ No: 2019/64)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliği (No: 2021/23)

SU VATANDIR

SUYA İHANET ETMEYİN!

EN DEĞERLİ VARLIĞIMIZI İSRAF ETMEMEK İÇİN, AŞAĞIDAKİ KÜÇÜK AMA ÖNEMLİ ADIMLARI HAYATA GEÇİRİN:

Ellerinizi sabunlarken, dişlerinizi fırçalarken, tıraş olurken ve abdest sırasında musluğu kapatın.

Akan suyun ısınmasını beklerken suyu bir kovada veya bidonda toplayın.

Aşırı sifon kullanımından kaçının, Kademeli sifon sistemini tercih edin. Sifonunuzun içine 1 litrelik şişe koyarak hazneyi küçültün.

Çamaşır ve bulaşık makinelerinizi tam dolmadan kullanmayın.

Çamaşırlarınız aşırı kirli değilse ön yıkamasız ve kısa programları tercih edin.

Sebze ve meyveleri yıkadığınız suyu toplayarak çiçek sulama, temizlik veya başka bir şekilde değerlendirin.

Bulaşıklarınızı akan suyla elde tek tek yıkamak yerine bulaşık makinesinde toplu olarak yıkayın.

Bulaşık makinesinde yıkayacağınız bulaşıkları, aşırı bir kirlenme yoksa, sudan geçirmenize gerek yoktur.

Araçlarınızı su geri dönüşümlü yıkama yapan tesislerde yıkatın. Kendiniz yıkamak zorunda kalırsanız hortumla değil, kovaya doldurduğunuz suyla yıkayın.

Kovayla su dökerek temizlik yapmak yerine fırçalama ve durulama yöntemini kullanın.

Bitkilerinizi güneşin çekildiği akşam saatlerinde sulayın.

Bahçelerinizi hortumla aşırı sulamak yerine, uygun başlıkla, yeterli miktarda sulayın.

Uygun bir alanınız varsa, yağmur suyunu toplayabileceğiniz bir sistem kullanın ve bahçenizi hasat ettiğiniz bu suyla sulayın.

**TÜM SEVDİKLERİNİZE
SUYUN DEĞERİNİ HATIRLATIN.**

**T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI**

1. SU SÖRÜSÜ

MALATYA'DA BÜYÜKBAŞ HAYVANCILIK GÜNDEN GÜNE GELİŞİYOR

Malatya İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği tarafından getirilen damızlık hayvanlar sığır yetiştiricisine ve Malatya'daki büyükbaş hayvan varlığının gelişmesine katkı sunmaya devam ediyor. Birlik tanzim satış mağazası açarak Malatyalılara da hizmet sunmayı hedefliyor.

Birlik tarafından yapılan çalışmalarla ilgili Malatya İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ergül GÜNAYDIN yaptığı açıklamada kendisinin de

büyükbaş hayvan yetiştiricisi olması nedeniyle birlik üyelerinin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hizmet vermeyi sürdürdüklerini söyledi. GÜNAYDIN Malatya'da büyükbaş hayvancılığının gelişmesine yönelik yaptıkları çalışmalarını şu şekilde aktardı. "Birlik olarak yetiştiricilerimize danışmanlık hizmeti başta olmak üzere, ucuz, kaliteli ve genetik vasfı yüksek boğaların spermaları ile maliyetine suni tohumlama hizmeti vermekteyiz. Kendim de üretici olduğum için hayvancılığın zor, zahmetli

ve sıkıntılı bir süreçten geçtiğini bilen ve yaşayan birisi olarak birliğimizin ve sektörümüzün sıkıntılarını gidermek için yerinde ve doğru kararlar alarak, veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri, zooteknist ve büro elemanlarımız ile üyelerimize hizmet sunmaktayız. Bu hizmetler arasında suni tohumlama, tırnak bakımı, danışmanlık hizmeti, küpeleme ve aşılama, ultrason hizmetlerini aralıksız vermekteyiz. Bunun yanında üyelerimizin ihtiyacına yönelik olarak da birliğimize Sütlüce mevkiinde

anayola sıfır 5 dönüm içinde 300 baş hayvancılık işletmesi ve birçok imkâna sahip tesisimiz süt işletme mandırası ile gebe düve merkezi olarak kullanacağımız yaklaşık 8 dönümlük Yazıhan Kuruçay mevkiinde yatırım amaçlı arazi alımı yaptık. Yine üyelerimizin sütünü toplamak için 2 adet 5'er tonluk süt soğutma tankı olarak hizmete sunduk." dedi.

TANZİM SATIŞIYLA VATANDAŞA ULAŞMAYI HEDEFLİYORUZ

GÜNAYDIN, hedeflerindeki planlarını da; "Bundan sonra yeni yönetim ve icraatlar arasında içerisinde hayvancılığın en büyük sorunu olan süt satışlarını değerlendireceğiz. Üretilen sütü değerinde alarak tüketiciye sunacağız. Bu kapsamda; süt toplama merkezimizi kurarak sütlerimizi toplayıp değerinde pazarlanmasını sağlayacağız. Ayrıca süt işleme tesisimizi kurarak süt mamullerimizi, Hayvansal Ürünler Satış Marketleri açıp üreticiden tüketiciye sunacağız. Üyelerimizin besilik hayvanlarını da değerinde keserek hayvansal ürünler marketlerimizde sağlıklı gıda olarak tüketicilere sunacağız" şeklinde özetledi.

KALİTELİ SİĞİR YETİŞTİRİLMESİ İÇİN ÇALIŞMALARIMIZ DEVAM EDİYOR

İlçelerdeki şubeleri vasıtasıyla da yetiştiricilere yerinde hizmet sunmak için çalıştıklarını kaydeden GÜNAYDIN; " Arapgir, Arguvan, Yazıhan, Yeşilyurt, Doğanşehir 'de şu-

beler açarak burada genetik vasfı yüksek spermalar ile tohumlama faaliyetini sürdürüyoruz. Yaptığımız çalışmalar sonucunda ilimizde birçok işletmemizde çok kaliteli ve genetik potansiyele sahip hayvanları Malatya'ya kazandırdık. Birlik olarak da önümüzdeki süreçte yetiştiricilerimizin talepleri doğrultusunda düve merkezi ile ilgili bir yer aldık. Yine üreticilerimizin sıkıntı çektiği sütle ilgili çözüm odaklı ça-

lışmalarımız tamamlanma aşamasında geldi. Planladığımız tanzim mağazalarında üreticilerimizin ürünlerini birinci elden vatandaşlara ulaştırmanın çabası içindeyiz.

Bununla birlikte üreticilerimizin hayvanlarının alım satımı ile ilgili çalışmalarda da son aşamaya geldik. Hayvanlarımızın tırnak sağlığı ile ilgili hizmet vermeye başladık." diye konuştu.

KARAMAN'DA BUZAĞI GELİŞTİRİCİ VE İSHAL ÖNLEYİCİ YENİ BİR ÜRÜN TEST EDİLİYOR

Karaman İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Ali DORLA ve ekibi sahada yeni bir ürün testi için birlik üyeleri ile bir araya geldiler.

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesinden Prof. Dr. Sulhattin YAŞAR tarafından geliştirilen buzağı büyütme ve ishal önleyici katkı maddesi test edilmek üzere bazı birlik üyelerine dağıtıldı. Ürünün kullanımı ve test aşamaları ise Birlik Veteriner Hekimi İsmail ÇOLAK ve Yrd. Doç. Nizam Mustafa NİZAMLIOĞLU tarafından yürütülecektir.

Karaman İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Ali DORLA, "Üyelerine her geçen gün güçlenerek hizmet vermeyi kendine misyon edinen bir sivil toplum kuruluşu olarak Prof.Dr. Sulhattin YAŞAR ile geçen yıldan beri yaptığımız iş birliği sonucu yeni nesil bir katkı maddesinin hayvan besleme ve hayvan sağlığı kapsamında ilimiz hayvan yetiştiricileri tarafından kullanılmasından dolayı mutluyuz" dedi.

KMÜ Gıda Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sulhattin YAŞAR yetiştiriciler ile buluşmasında, "Öbiyotik Katkı Maddesinin üretici tarafından test edilmesini istiyoruz, çünkü sahadaki sonuçlar bu ürünün ticarileştirilmesinde bizlere yol gösterecektir" dedi. Öbiyotik katkı maddesi, yeni nesil bir ürün olup güvenli mikroorganizma suşları kullanılarak katı-faz fermantasyon yöntemi

ile üretilmiştir. Ürün tamamen doğal ve organik (kimyasal madde kullanılmadan) kökenli bitkisel ve hayvansal ürünlerin fermantasyonu sonucu son ürün olarak elde edildiğinden güvenli ve kalitelidir. Sindirim sistemi düzenleyicisi olarak fonksiyon gösteren ürün probiyotik, enzim ve organik asit bakımından yüksek aktiviteye sahiptir. Buzağılarda doğumu takiben beslenme, kötü bakım ve

çevre koşullarında ani değişiklikler vb. durumlara bağlı olarak ortaya çıkan ishaller ve büyümede gerileme ile genel sağlık parametrelerinde kötüşmelerin ortadan kalkmasına yardımcı olmaktadır. Böylece, işletmelerde buzağılar ve genç hayvanların büyüme geriliğinden kaynaklı ekonomik kayıplar azaltılır" ifadelerini kullandı.

Buzağı Geliştirme (Beslemeye Bağlı İshal Önleyici)

İshal Önleyici

- Ağır ishal durumunda, buzağı başına her öğün süt veya süt ikame yemine 7 g karıştırılarak 2 gün boyunca verilir.
- Normal ishal vakalarında buzağı başına her öğünde 5 g süt ve süt ikame yemine karıştırılarak 2 gün boyunca verilir.

ÖBİYOTİK

Buzağı Geliştirme için

- Doğumdan 2 gün sonradan başlayarak süttten kesime kadar her gün buzağı başına 5 g süt veya süt ikame yemine karıştırılarak verilir.

TEKİRDAĞ DSYB ÜYELERİNE İZMİR AGROEXPO FUAR ZİYARETİ DÜZENLEDİ

Tekirdağ İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği üyeleri için 23-27 Haziran tarihleri arasında İzmir'de düzenlenen AGROEXPO 2021 16. Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Fuarına bir ziyaret düzenledi.

Tekirdağ DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Veteriner Hekim Ergin DURGUN, 25-26 Haziran 2021 tarihleri arasında düzenlenen programın ilk gününde üyelerin fuarı ziyaret ettiklerini, fuara katılan firmalar ve kişiler ile görüşmeler gerçekleştirdiklerini, teknolojik gelişmeler hakkında bilgi sahibi olduklarını, diğer illerden de fuara katılan sektör paydaşları ile bilgi ve fikir alışverişinde bulduklarını, fuar ziyaretinin ardından tarih ve kültür turu düzenlenerek, ardından Ayvalık-Lapseki-Keşan

üzerinden dönüş yaptıklarını söyledi.

Birlik Başkanı Ergin DURGUN, ziyaret sonrasında katılan üyelerimiz bize memnuniyet ve teşekkür-

lerini iletiler. Bizde üyelerimizin memnun dönmelerinden dolayı mutlu olduk. Üyelerimizin talepleri doğrultusunda bu tür ziyaretler düzenlemeye devam edeceğimiz üzere açıklamalarını sonlandırdı.

TEKİRDAĞ DSYB HİBE PROJELERİNDE DE ÜYELERİNİN YANINDA

Tekirdağ İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Veteriner Hekim Ergin DURGUN; Tarım ve Orman Bakanlığı 14. Etap KKYDP (Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Destekleme Programı) kapsamında Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırım Projeleri Desteklemeleri

Hibe başvurularının açıklandığını söyleyerek şu açıklamalarda bulundu.

"Birliğimiz bünyesindeki Tarım Danışmanı personelimizi bu konuda görevlendirerek, üyelerimize ait proje hazırlama ve baş-

vurularını hiçbir ücret almadan gerçekleştirmiştik. Proje hazırlama ve başvurusunu gerçekleştirdiğimiz 10 üyemiz hibe almaya hak kazanmıştır. Hibe almaya hak kazanan projelerin bedellerinin KDV hariç kısmının %50'si devlet tarafından proje sahibi üyelere verilecektir. Birlik olarak üyelerimize hibe başvurularında ücretsiz danışmanlık hizmeti vermekteyiz. Satın alma sürecinde de üyelerimizin yanında olacağımızı belirtiriz. Bu hizmetimiz ile de üyelerine kazandıran bir birlik olduğumuzu göstermiş olduk. Bundan sonra artan hizmetlerimiz ile üyelerimizin yanında olmaya devam edeceğiz, üyelerimizi yalnız bırakmayacağız" dedi.

SÜT SIĞIRLARINDA TİP SINIFLANDIRILMASI VE VÜCUT KONDİSYONU DEĞERLENDİRME KİTABINI VE BOĞA-İNEK MAKETİNİ BİRLİĞİMİZDEN TEMİN EDEBİLİRSİNİZ.

SÜT, SÜT ÜRÜNLERİ VE CANLI HAYVAN FİYATLARI (Şubat, Mart, Nisan Dönemi)

	Ortalama	En düşük	En yüksek
Çiğ Süt Fiyatı, TL/kg	2,37	2,14	2,59
Süt Yemi Fiyatı (%18 HAM PROTEİN, 2600 ME, Kcal/kg), TL/kg	2,42	2,22	2,62
Damızlık Belgeli Holstein (Siyah-Alaca) Düve, TL/baş	12 972	12 150	13 794
Damızlık Belgeli Simental Düve, TL/baş	14 679	13 545	15 812
Damızlık Belgeli Esmer (Montofon) Düve, TL/baş	13 191	12 500	13 881
Süt, TL/kg*	6,25	6,23	6,30
Yoğurt, TL/kg*	7,74	7,65	7,81
Beyaz Peynir, TL/kg*	29,03	28,82	29,14
Kaşar Peyniri, TL/kg*	49,69	49,48	50,04
Tulum Peyniri, TL/kg*	60,52	59,46	61,12
Krem Peynir, TL/kg*	35,57	35,27	35,73
Kahvaltılık Tereyağı, TL/kg*	69,87	69,55	70,33
Çiğ Süt Fiyatı/Yem Fiyatı Oranı	0,98	0,96	0,99
UHT Süt Fiyatı/Çiğ Süt Fiyatı Oranı	2,64	2,91	2,43

*Süt ürünlerinin tüketici fiyatları www.tuik.gov.tr adresinden alınmıştır.

Kaynak: 81 DSYB

ADI SOYADI veya ÜNVANI :

DERGİ ADEDİ :

ADRESİ :

TELEFON :

MESLEĞİ VEYA ÇALIŞMA ALANI :

Dergimize abone olmak isteyen kişi ve kuruluşlar, abonelik formu veya formdaki bilgileri içeren bir yazı ve aşağıda verilen banka hesap numarasına yatırılacak yıllık abonelik bedelinin banka dekontu fakslanmalı veya adrese gönderilmelidir. Derginiz düzenli olarak adresinize gönderilecektir.

Bir yıllık abonelik bedeli : 25 TL

Ziraat Bankası Mustafa Kemal Mahallesi Şubesi Şube Kodu: 2486 Hesap No: 3673814-5003

Adres: Eskişehir Yolu Üzeri Mustafa Kemal Mahallesi 2120. Cadde No: 5 Gözüm İş Merkezi Daire: 1-2 06520 Çankaya / ANKARA

Tel: 0312 219 45 64 (pbx) Fax: 0312 219 45 59

VITALIC SILAGE

Silajda yeniden ısınmayı önler

Sindirilebilirliği iyileştirir

Kuru madde kayıplarını en aza indirir

Clostridia'ya doğrudan inhibe eder

Eneji yararlanışını artırır

OT

MISIR

YONCA

Hayvanların yem kalitesini arttırarak etkin maliyetli besleme sağlar.

Silajda, rumende parçalanmayan proteinin (UDP) miktarını artırır, böylece soya küspesi ve kolza küspesi gibi protein kaynaklarının daha az kullanılması imkanı ile tasarruf sağlar.

Katkıları silaj prosesinin optimum kontrolünü sağlamak için bitki ve hasat durumuna göre özel olarak seçilmiş suşları bir arada bulundurur.

Silajın protein kalitesini ve miktarını arttırarak daha düşük maliyetli bir rasyon oluşturmayı sağlar.

Silajda küf oluşumunu en aza indirerek sütte ki aflatoksin miktarının düşürülmesini sağlar.

1 ton silaj için 2 gr ürün
1 paket ürün (200 gr) 100 ton silaj için yeterlidir

SİMENTAL IRKI **genTÜRK**® BOĞALARI

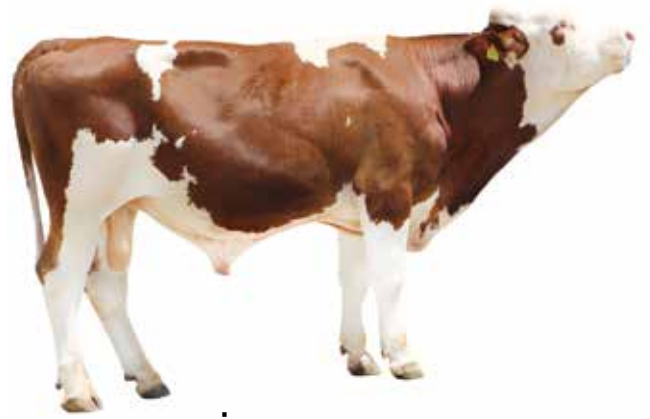
TÜRK MALI

ZEYBEK - TR351920087

EGE - TR351903091

ÇINBEK - TR19754433

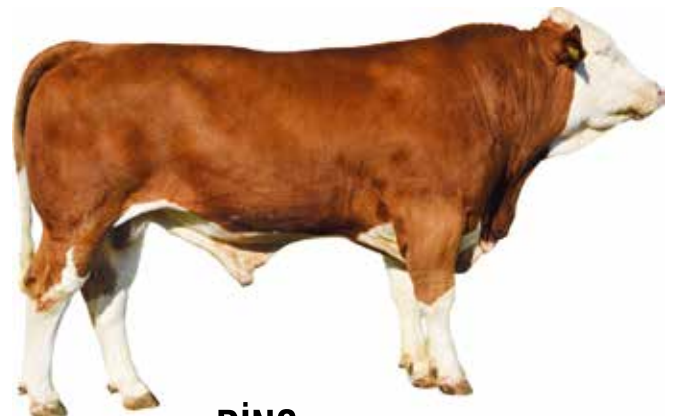
KURTULUŞ - TR351899234

HATTUŞAŞ - TR191000545

NAHİT - TR351920470

DİNÇ - TR351903090

BİRLİKLERİMİZİ TANIYALIM RİZE DSYB

Birliğimiz 2011 yılında kuruldu ve 2012 yılından beri ıslah programı ile başladığımız hizmetlerimize genişlettiğimiz hizmet ağımla birçok koldan devam ediyoruz. Birliğimizde 1 müdür, 1 ziraat mühendisi, 1 büro personeli çalışmaktadır. Ayrıca ıslah çalışmalarımızda gerek duyulduğunda hizmet alımı gerçekleştirilmektedir.

Şubemiz bulunmamaktadır. Büroda ve sahada aktif şekilde personellerimizle üreticilerimize her türlü desteği merkezden veriyoruz. İlçelerde gerektiğinde, hizmet alımı yapma yolunu tercih ediyoruz. Birliğimiz faaliyetlerini süt toplama işlemi yapmadığından, 1 adet araç ile yürütmektedir.

Birliğimizin kurulduktan sonra belirli bir süre ıslah programının gerekliliklerini sağlayarak; 2014

yılında mevcut yönetim kadromuz ile üretim ve üretici için elini taşın altına koyarak hayvancılık sektörünün daha verimli ve sürdürülebilir şekilde yürütülmesi amacıyla girişimlerde bulunduk. İlimizin 2014 yılındaki yapısına baktığımızda işletmeler küçük aile işletmeleri olup, bu işletmeler, sahil ilçelerimizde süt sığırıcılığı yapılırken, sahilden yüksek ilçelerimizde süt sığırıcılığı yanında meraların olması nedeniyle ma-

liyetleri düşürdüğünden besilik erkek sığır yetiştiriciliği varlığını gösteriyordu. Besilik sığır yetiştiriciliğine dayanan hayvancılık sektörünün içinde bulunan işletmeler bir kısmını yurt içinden bir kısmını ise yurt dışından tedarik etmiş oldukları hayvanları işletmelerinde yetiştirerek piyasaya karkas fiyat üzerinden satışa sunuyordu. Ancak; damızlık hayvan üretimindeki eksiklik bir zamandan sonra küçük aile işletmeleri-

RÖPORTAJ

nin besilik materyali yurt içinden tedarik etmesine maalesef olanak vermedi. Üreticiler ellerindeki besilik erkek danalar ile devam ettikleri üretim metodunda bir zamandan sonra artan maliyetler doğrultusunda kırmızı et üretimi azalma eğilimine geldi. Süt üretimi daha kazançlı olduğundan günlük pazara sunulan süt miktarı ise artma eğilimine girdi. Kırsal alanda yaşayan üreticilerimiz mevcut kalitesi düşük hayvanlarıyla mera hayvancılığına dayalı yürüttükleri faaliyetleri maalesef işletmenin büyüyüp ve gelişmesi için elverişli değildi. Köyden kente göçün arttığı dönemde hayvancılığı bırakmaya yönelen kırsal alandaki halkı üretime yönlendirmekte çok zordu. Fakat üretimin gelişmesi için birinci koşul bilinçli üretici ikinci koşul ise altyapı sorunlarının çözülmesiydi. Üreticilerin bilinçlenmesi için eğitimler düzenledik. Mevcut altyapı sorunlarımız ise ciddi maliyetler gerektiren sorunlardı. İlimiz-

de 2016 yılından sonra kırsalda yaşayan üreticilerin üretimden vazgeçmesi ile köylerde hayvan sayısı azalma eğilimine girmişken, il genelinde günlük sütün pazarlanması imkânının artması,

daha organize aile işletmelerinin kurulmasını sağladı. Sahilden yüksek ilçelerde suni tohumlama yok denecek kadar azdı. Üreticiler boğa kullanıyordu ve verimli buzağılar doğmuyordu. Suni to-

humlama sahil ilçelerimizde yaygındı. Kaliteli ırk tohumu kullanma doğrultusunda bilinçlendirme toplantıları yaptık. Hayvancılığın verimli ve sürdürülebilir olması için eğitimler düzenledik.

Devlet denetiminde sivil toplum kuruluşu olmanın gereğini yapabildiğimiz en büyük hassasiyet ve sorumlulukla yerine getirmeye çalıştık. Üretim, üretici; dolayısıyla tarım ve hayvancılık ülkesi olan devletimiz için çalışmalarımıza her geçen gün yenisini ekledik. Ancak artan girdi maliyetleri hala önümüzde engel olarak duruyor. Bugün ise üreticilerimize danışmanlık, sunmaktayız. Hayvancılığa yönelik bilgi birikiminin zayıf olduğu, gelişmiş hayvancılık için olması gereken altyapının olmamasından kaynaklı sorunları göz önüne getirirsek biz bu işe sıfırdan başladık. Altyapı sorunlarını çözmek için ciddi sorunlarla baş etmeye çalıştık. Sorunları çözerken en büyük avantajımız sağlam adımlarla hareket etmek oldu. Bu uğurda çalışmalarımız devam etmektedir.

İlimiz hayvancılığını ve üretimi daha iyi noktaya taşıma bizim en büyük gayemiz. Ancak girdi mali-

yetlerinin arttığı bu günlerde üreticilerimizi bu olumsuz durumdan zarar görmeden çıkması için çabamızı arttırdık. Üreticilerimize kaba yem üretimini aşılıyarak dışa bağımlılıklarını durdurmaya çalışıyoruz. Aynı zamanda mevcut hizmetlerimizin kalitesini artırarak çağın gereklerine uyum sağlayacak şekilde sürdürülebi-

lirliği önceliğimiz. İlimizde damızlık hayvan ihtiyacını karşılamak amacıyla ilimiz ve bölgemiz içinde uygun olduğunu düşündüğümüz jersey ırkı düve üretim tesisi ve işleme tesisi kurma ile hayvan hareketlerini kontrol etmek için hayvan pazarı kurma hedeflerimiz var. Sağlam adımlarla ilerlemeye devam edeceğiz.

ZEYBEK TR05649744

D. Tarihi : 16.12.2012

Yetiştirici : DORUK TARIMSAL
HAY. GIDA. ÜR. PAZ.
TİC. LTD. ŞTİ.BABA NO : CZ510887061
BABA ADI : EXPERT HG-255
D. TARİHİ : 07.05.2005

ANA NO : AT000392360717

D. TARİHİ : 29.09.2009
4/3 (305) 7.933
3. LAK 9.004

DE195500

CZ131192610

DE185090

AT510976272

PAKDİL TR421490529

D. Tarihi : 08.12.2009

Yetiştirici : ALTINOVA - TİM

BABA NO : IT021000782330
BABA ADI : RUD ZASTER
D. TARİHİ : 26.08.1999ANA NO : TR42292206
ANA ADI : SALKIM
D. TARİHİ : 06.05.2004
7/6 (305) 7088
4. LAK 8254

ITV1000121852

DE0912436709

TRS276-99

TR4242059

8/8

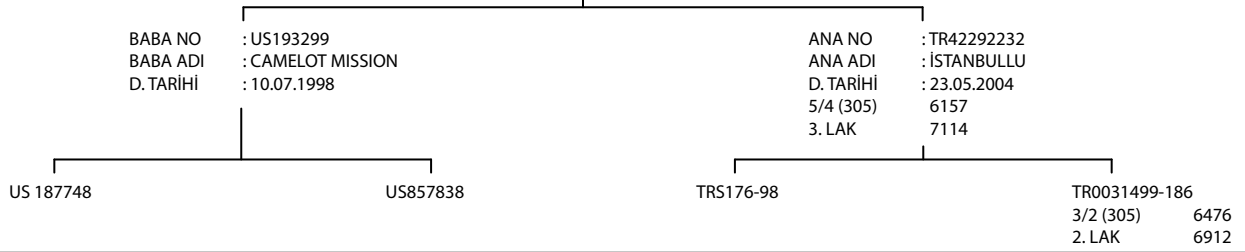
7554

8. LAK

9281

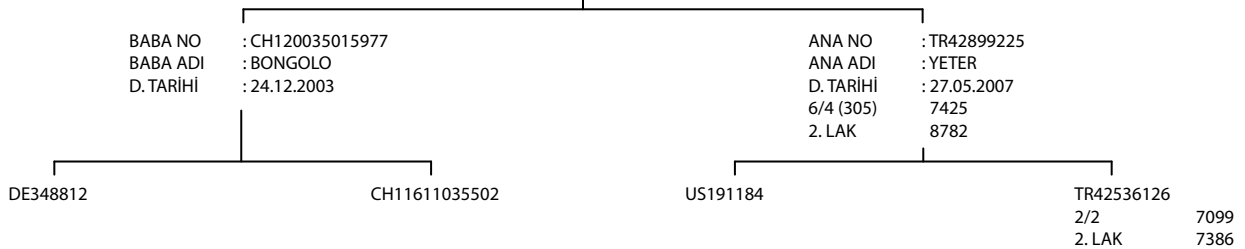
KUBİLAY TR421698013

D. Tarihi : 08.01.2010
Yetiştirici : ALTINOVA-TİM

YİĞİT TR422463309

D. Tarihi : 27.11.2013
Yetiştirici : ALTINOVA-TİM

BİLECİK DSYB YÖNETİM KURULU BAŞKANI NACİ ESER'DEN BİLECİK DSYB HAKKINDA BİLGİLER ALDIK

Kuruluşun ve kurtuluşun beşiği, Şeyh Edebalı ve Ertuğrulgazi diyarı, taşı mermer, toprağı seramik, yaprağı ipek, yeşilin her tonunu görebileceğiniz güzel şehrimizi tanıtma fırsatı verdiğiniz için başta Genel Başkanımız, Yönetim Kurulu Üyelerimiz ve Merkez Birliği çalışanlarına teşekkür ederiz.

Birliğiniz faaliyete ne zaman başlamıştır?

Birliğimiz 1996 yılında kurulmuş olup 2003 yılında faaliyete başlamıştır. Kısa sürede birliğimiz 500-600 üyeye ulaşmıştır. İlk yıllarda merkez ve köylerinde doğan buzağılara küpeleme

çalışmaları yapılmıştır. 2009 yılından sonra yönetim zafiyetinden dolayı üyelere azalma görülmüştür. 2011 yılında toplam üye sayısı 300 civarına düşmüştür. 2011 yılından sonra yapılan kongrede yönetim değişikliği ile birlikte bir toparlanma çalışması olmuştur. Fakat; biriken borçlardan dolayı 2016 yılına kadar hiçbir faaliyette bulunulamamıştır. 2016-2017 yıllarında Tarım ve Orman İl Müdürlüğü ile yapılan protokolle il genelinde küpeleme faaliyetleri birliğimiz tarafından yürütülmüştür. 2018 yılında küpeleme faaliyetlerinin ücretsiz olacağı açıklanmıştır. Bu nedenle İl Müdürlüğü ile olan pro-

tokol iptal edilerek küpeleme faaliyetlerine son verilmiştir. Desteklemelerin direk yetiştirici hesabına aktarılmasından sonra Birlik olarak maddi sıkıntılar yaşanmaya başlanmıştır. 2020 yılında Bilecik soy kütüğüne kayıtlı büyükbaş ırk ıslahının desteklenmesi adı altında soy kütüğüne kayıtlı boğa altı hayvanlarda kullanılmak için serbest veteriner hekimlere Merkez Birliğimizin destekleri ile ücretsiz Gentürk sperma dağıtımı yapılmıştır. Bu yapılan hizmetin amacı hem üye sayısını arttırmak hem de hayvan ırklarını düzeltmektir.

Bugün birliğinizde kaç kişi çalışıyor?

Birliğimizde bugün itibarıyla 1 kişi çalışmaktadır. Sadece büro işleri sürdürülmektedir.

Birlik olarak sıkıntılarınızdan bahsedebilir misiniz?

Birlik olarak sıkıntılı bir süreç yaşamaktayız. 2003 yılında faaliyete başladığımızda soy kütüğü çalışmalarını adına güzel işler yapılmış olmasına rağmen 2011'de yapılan seçimlerle devir aldığımız Birlik kötü yönetildiği için zor durumdaydı. 2016 yılına kadar geçmiş dönem borçları ödendi. 2016 yılında Birlik personeli 5 kişiye çıkarıldı ve sahada çalışmaya başlandı. Bilecik İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan protokol çerçevesinde soy kütüğü ve ön soy kütüğüne kayıtlı hayvanların tamamını

küpeleme faaliyetine başladık. Küpe bedava oluncaya kadar bu süreci 2 yıl boyunca hatasız bir şekilde sürdürdük. Desteklerin doğrudan üretici hesaplarına yatırılmasına başlanılan döneme kadar güzel çalışmalar yapmaya gayret ettik. Bu dönem

den sonra Birlik tekrar maddi sıkıntılara girdiğinden dolayı küpeleme işini bırakıp personelimizi işten çıkarmak zorunda kaldık. Bilecik ilinin küçük olması ve hayvan varlığının az olması sebebiyle üye sayımızda hızlı bir azalma oldu. Bunun sebebi des-

RÖPORTAJ

tek ödemelerinin değişmesidir. Birliğe kayıtlı hayvan varlığı 5000 baş civarırken şimdi 1500'lere kadar düştü. Üye sayımız pasif üyelerle beraber 170'dir. Yetiştiriciler hayvancılığı ikinci iş olarak gördükleri için işletmelerde herhangi bir ilerleme olmamaktadır. İşletmelerde ortalama 7-8 baş hayvan bulunmaktadır. Bu sayıyı arttırmak için ithal hayvan dağıtmayı düşündük fakat Ziraat Bankasının kredi şartlarını aşamadık. Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği, Türkiye Veteriner Hekimler Konseyi, Bilecik Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Eskişehir-Bilecik Veteriner Hekimler Odası olarak yapmış olduğumuz 4'lü protokolle Bilecik'te ıslah çalışmasını 2020 yılı Şubat ayında başlattık. 3 yıl sürecek olan projede atılan ilk tohumların buzağları bu yıl doğdu.

Gelecek dönem projelerinizden bahsedebilir misiniz?

Gelecek dönem projeleri çok fakat üreticilerimizde umut kalmadı. Bu yüzden hayata geçiremiyoruz. Bilecik DSYB, Bilecik İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Bozüyük Tarım Kredi Kooperatifi ve T.C. Ziraat Bankası ile yapmayı düşündüğümüz bir projemiz vardı. Maalesef yine Ziraat Bankasının kredi şartlarından dolayı rafa kaldırdık. En büyük hedefim olan Merkez Birliği'nin de desteklediği ıslah projesinde başarılı olmak ve Bilecik ilini ve Bilecik DSYB'yi düve satar konuma getirebilmektir. 7-8 baş olan işletme başına hayvan varlığını 10-15 başa hatta 20 başa çıkar-

mak istiyoruz. Birliğin maddi sıkıntıları uygulamaya koyulan ATS sistemiyle aşılabacağını düşünüyorum. Önümüzdeki dönemde üyelerimizin girdi maliyetlerini düşürerek üretimlerine destek olacak, imkanlarını iyileştirecek projeler yaparak Bilecik ilimiz-

de bulunan gençlerimizi bu işe teşvik etmek, ülkemize faydalı, üretken, çalışkan gençler yetiştirmek istiyoruz. Aynı zamanda en çok üye bulunan ilçemiz Bozüyük'tür. Burada bir şube açarak birliğimiz adına süt toplama işine başlamak istiyoruz.

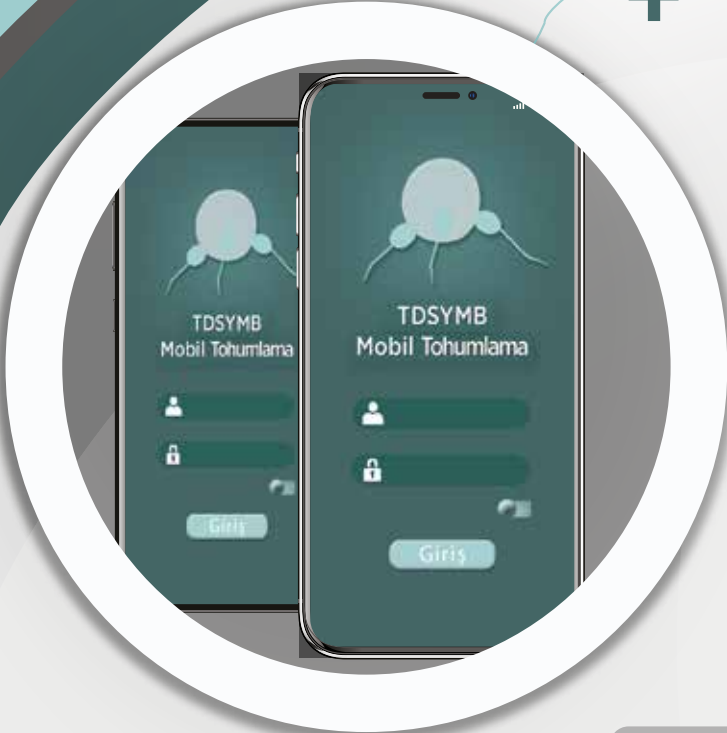
genTÜRK®

MÖBİL TOHUMLAMA

Güvenilir,
Hızlı,
Anlık Kayıt

ANDROID'den Sonra
Artık IOS'da!

Tel : 0 (312) 219 45 64
Faks : 0 (312) 219 45 59
E-mail : teknik@dsymb.org.tr

ANDROID APP ON
Google™ play

Available on the iPhone
App Store

BİLECİK DSYB ÜYESİ **OSMAN ÖZDEMİR İLE İŞLETMESİ VE HAYVANCILIK HAKKINDA KONUŞTUK**

Yetiştirici olmaya nasıl karar verdiniz? Kaç baş hayvanla başladınız, bugün kaç baş hayvanınız var?

Dededen, babadan kalan hayvancılık mesleğimizdir. Bu işe dedemizden kalan 2 baş hayvanla başladık. Şu an anaç ve buzağı toplam 72 baş büyükbaş hayvanımız mevcuttur.

Hayvan sayınızı arttırmayı, işletmenizi büyütmeyi nasıl başardınız? Bu süreçte size yardımcı olan faktörler neydi?

İşletmemizi devraldıktan sonra ailemizle birlikte hayvanlarla ilgilenerek, kendi malımıza sahip çıkarak ve bu işi severek yaptığımızdan dolayı geçen sürede işletmemizi büyüttük. Yem fiyatlarının hızlı artışına rağmen yemimizin çoğunu kendimiz ürettiğimizden dolayı daha az sıkıntı çekerek işletmemizi büyütmeyi başardık.

İşletmenizi kurarken ne gibi sorunlarla karşılaştınız? Sizin için en büyük güçlük neydi?

Hayvan sayısının az olmasından dolayı hayvanlardan kazancımız bizi ve hayvanların yem ihtiyacını idare etmediğinden dolayı ek işler yapmak zorunda kaldık. Sadece hayvanlarımızla ilgilenemedik. 2 iş birden yapmak bizim için en büyük zorluktu.

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine ne zaman ve neden üye oldunuz?

2008 yılında birliğe üye olduk. Hayvancılık desteklerinden ha-

berdar olmak ve daha iyi faydalanabilmek, sivil toplum örgütlerine üye olarak sesimizi daha çok duyurmak, sıkıntılarımızı Bakanlığa daha rahat iletebilmek için üye olduk. Ayrıca soy kütüğü kayıtlarının tutulması ve işletmemin tabibinin yapılması için birliğe üye olduk.

Birliğe üye olmanızın size en büyük faydası nedir?

Süt ve buzağı desteklerinden daha iyi faydalanabiliyoruz. Birliğimizin geçen sene yaptığı proje sayesinde Gentürk spermaları veterinerlerimiz vasıtasıyla daha ucuza kullanabiliyoruz.

Merkez Birliği ve diğer İl Birliklerinin faaliyetlerinden haberdar mısınız?

İl Birliğimiz aracılığıyla ve web sitesi ile sosyal medyadan yapılan paylaşımlar sayesinde haberdar oluyorum.

Bölge olarak yaşadığınız en büyük sıkıntı (hastalık vb) nedir? Bu sıkıntılar için ne gibi önlemler alıyorsunuz?

Bölge olarak en büyük sıkıntımız sütü tek bir yere satabilmemizdir. Bu yüzden ilçemizde rekabet yok. Mecbur kalarak sütü tek bir yere satmak durumundayız. Hastalık olarak daha önceki yıllarda şap hastalığından dolayı sıkıntılar yaşadık. Önlem olarak zamanı geldiğinde ilaç ve şap aşısını takip ederek zamanında yaptırarak önlemini aldık. Ayak hastalığından çok sıkıntı çektik. Tırnak bakımı yaptırmamıza rağmen sorunuza tam olarak çare bulamadık.

İlinizde yetiştirici olmanın farkı nedir sizce? Olumlu ve olumsuz taraflarını sıralamanızı istesek neleri sayarsınız?

Olumlu olarak meramız var. Meramızdan yararlanmaktayız. Olumsuz olarak ise bölgemizde sulu tarım yapılmadığından dolayı daha fazla kaba yemimizi üretmemekteyiz. Girdi maliyetlerini bir nebze azaltmaya çalışsak da bunu bölgemiz koşulları el vermediğinden dolayı tam olarak başaramamaktayız.

Yılda kaç buzağı alıyorsunuz? Bunların kaçını yaşıyor?

Yılda değil de 15-18 ay arasında buzağılarımız doğmaktadır. Bu yıl 40 baş anaç ineğimizden 20 tane sağlıklı buzağı, 5 adet de ölü buzağımız olmuştur. Diğer kalan anaçlarımızın da yıl içinde buzağıları doğacaktır. Ölü buzağılarımızın hepsi doğum esnasında yaşanan aksilikler sonucunda

ölmüştür. Doğumdan sonra hastalık sebebiyle ölüm yaşamadık.

İşletmenize ait kayıtları nasıl tutuyorsunuz? Soy kütüğü kayıtlarını sürü idaresinde kullanıyor musunuz? CİBİS'ten (Çiftlik Bilgi Sistemi) faydalanıyor musunuz?

CİBİS'ten faydalanmamaktayız. İşletme kayıtlarımızı kendi bilgisayarımızda excell programı ile tutmaktayız. Soy kütüğü kayıtlarını sürü idaresinde kullanıyoruz.

Bildiğiniz üzere sürünün devamlılığı için üreme çok önemli. Üreme ile ilgili sorunlar yaşıyor musunuz? Bu sorunlar için ne gibi önlemler alıyorsunuz?

Üremedeki sıkıntımız ineklerin geç boğaya gelmesi ve tohumların tutmamasıdır. Bunlardan dolayı buzağılarımız 15-18 ayda bir almaktayız. Yaptırdığımız suni tohumlamalara ek tedavi yaptırmaktayız.

Suni tohumlama boğası seçiminde nelere dikkat ediyorsunuz?

İrk ıslahına dikkat ederek tohumlarımızı irki ırkına attırıyoruz.

Daha genel olarak konuşursak Türkiye'de hayvancılık konusunda ki sorunlar neler? Süt fiyatları ya da ithal hayvanlar sizde tedirginlik yaratıyor mu?

Türkiye'deki birinci sorun süt ve et fiyatlarının maliyetine göre düşük olması. Süt fiyatlarının 6 aydan 6 aya belirlenirken yem fiyatlarının günden güne artışına engel olunmaması bizleri zor du-

RÖPORTAJ

rumda bırakmaktadır. Et ve süt alım yapan devlet kurumlarının ithalatta verdikleri fiyatla bizlere verdikleri fiyatların arasındaki fark fazla olduğundan sorunlar yaşanmaktadır.

Yetiştiriciler yem fiyatlarının artmasından şikâyetçi, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Yem fiyatlarının artmalarından biz de şikâyetçiyiz. Kullanmış olduğumuz fenni yemlerin fiyatları günden güne artmaktadır. Kendi yetiştirdiğimiz ürünleri kullanmayıp satsak daha kazançlı olacağımızı düşünmekteyiz.

Bu işe yeniden başlarsanız nelere dikkat edersiniz? Hangi konularda daha dikkatli olursunuz?

İyi bir ahır yapmak isterim. Hayvanların daha rahat olabileceği, çalışanların daha kolay çalışabileceği, yapılan işleri kolaylaştıran bir ahır yapmak isterdim. Yapa-

cağım işletmenin sulu tarıma uygun ve sütümüzü daha rahat satacağımız yerlerde kurmak isterdim.

Bu işe yeni başlayacak üreticilere tavsiyeleriniz nelerdir?

Yeni başlayacak üreticilere tavsiye olarak öncelikle işletmeyi kuracakları bölgede kaba yemin en

az %50'sini kendileri karşılayacak araziye sahip olmalıdırlar. Sütünü pazarlayabilecek ortamın bulunmasına dikkat etmelidirler. Birden büyük işletme kurmak yerine küçükten başlayarak yavaş yavaş büyütmelerini tavsiye ederim. Bu işi yapacaklarsa bakıcıya emanet edip gitmemelerini işin başında durmalarını hayvanlarla bizzat ilgilenmelerini tavsiye ediyorum.

veteriner
hekim
kontrolünde

Amesia
et

ısı
işlem
görmüş

Amasya DSYB
üreticilerinden

Merzifon
yağlarından
taptaze

dondurulmuş
lezzetler

güvenilir

sağlıklı
erkek sığırlardan

Online Alışveriş için
www.amesia.com
Adresini ziyaret edebilirsiniz.

AMESİA, Amasya Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'nin Markası ve Kuruluşudur.

f /Amasya DSYB

f /Amesia

ig /amesiadsyb

Doç.Dr. Kadri KULUALP

Dokuz Eylül Üniversitesi
Veteriner Fakültesi
Cerrahi Anabilim Dalı

Doç.Dr. İbrahim AKIN

Annan Menderes Üniversitesi
Veteriner Fakültesi
Cerrahi Anabilim Dalı

SÜRÜ YÖNETİMİNDE VERİM KAYBININ GÜÇLÜ SİNYALİ: TOPALLIK

Topallık, ineklerin süt verimini ve üreme performansını düşürüp tedavi masraflarını artırarak ciddi ekonomik kayıplara neden olan bir sağlık problemi olarak tanımlanmaktadır. Dünyanın değişik ülkelerinde yapılan çalışmalar; topallığın, mastitis (meme iltihabı) ve infertiliteden (kısırlık) sonra en önemli sürü sağlığı problemi olduğuna işaret etmektedir. Topallık sürecinde gelişen ağrı durumu, hayvanların davranışlarını, yeme, içme ve dinlenme gibi rutin faaliyetlerini olumsuz yönde etkilediğinden bu işletmelerde düzenli bir topallık muayenesi yapılmadıkça üst düzey bir sürü performansı ve verim kalitesi beklemek mantıklı değildir. Yapılan tüm bu uyarılara ve telkinlere rağmen halen işletme sahiplerinin topallığı ve topallık neticesinde ortaya çıkan ekonomik kayıpları yeterince ciddiye almadıkları gözlenmektedir. Hâlbuki gözden kaçan veya kontrol altına alınamayan topallık durumu neticesinde, süt veriminde düşüş, kızgınlık göstermede gecikme, döl tutmada aksaklıklar, laktasyon süresinde kısaltmalar, kilo kaybı ve tedavi boyunca sütün kullanılmaması ile ilaç masraflarının yüksek olması gibi önemli kayıplar meydana gelir.

Topallık Gelişimini Etkileyen Faktörler Nelerdir?

Bir işletmede hayvanların %15'inden fazlasında topallık görülmesi ciddi bir duruma işaret eder ve mutlaka nedenlerinin araştırılması gerekir. Genel olarak topallıkların %90'ının ayak hastalıklarından kaynaklandığı bilinmektedir. Ayak hastalıkları da kendi içinde enfeksiyöz ve enfeksiyöz olmayan tırnak hastalıkları olmak üzere 2 kategoride incelenmektedir. Topallık gelişimini hızlandıran risk faktörleri hangileridir? Bunları önlemek için neler yapılmalıdır? Şimdi bu sorulara cevaplar aramaya başlayalım.

İrk: Sütçü ırkların topallığa etçi ve kombine ırklara göre daha yatkın oldukları bilinmektedir. Örneğin Jersey ve Holstein ırkları narin oldukları için ayak hastalıklarından daha çabuk etkilenirler. Hereford ve Simental ırkı hayvanlarda ise tırnak arası lezyonlara yatkınlık vardır. İşletme sahiplerinin hayvan seçerken verim kaybına neden olan hastalıklara karşı ırksal bir eğilimin olup olmadığını göz önüne almaları tavsiye edilmektedir.

Arka bacak duruş bozukluklarına ve tırnak deformasyonlarına sahip olma durumu: Bazı hayvanların tırnaklarında makas, tirbuşon ve

gaga tırnak gibi bir takım deformasyonlar gelişebilmektedir. Yakın zamanda gerçekleştirdiğimiz bir saha çalışmasında, Küçük Menderes Havzasındaki işletmelerde bulunan tırnak deformasyonlu sütçü ineklerde topallık tablosunun diğer hayvanlara göre 2.3 kat daha fazla olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde arka bacaklarında duruş bozukluğu olan ineklerde diğer hayvanlardan 220 kat daha fazla topallığa rastlanmıştır. Bu verilerden hareketle işletmelere hayvan seçilirken ayakların ve tırnakların lezyonlar ve deformasyon yönünden; arka bacakların ise duruş bozuklukları yönünden kontrol edilmesini tavsiye ediyoruz.

Gebelik ve gebelik sonrası dönem: Gebeliğin son 3 aylık döneminde arka ayaklara binen yükün artması nedeniyle hayvanların tırnak yapılarında bozulmalar ve buna bağlı olarak ayak hastalıklarına yakalanma eğiliminde artışlar olduğu gözlenmektedir. Bu durumun doğumdan sonraki laktasyon dönemini de ciddi şekilde etkilediği bilinmektedir. Ortalama 5-6 aylık bir dilimi kapsayan bu dönemde hayvanların konforuna, klinik kontrollerine ve bakım/besleme koşullarına özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir.

Yönetim, barınma ve sürü büyüklüğü: İşletmelerin programlı ve muntazam bir şekilde yönetilmesi halinde topallık yüzdesinin düştüğü, iyi yönetilmediğinde ise bu oranın yükseldiği belirtilmektedir. Barınaklarda hayvanların yeterli düzeyde hareket edebilecekleri bir ortamın oluşturulması tırnakların sağlıklı bir şekilde aşınmasını sağlamaktadır. Bir sığırın ayak ve bacak sağlığı açısından

günde yaklaşık 3 km yürümesi gerekmektedir. Bu amaçla gezinti alanlarının yeterli genişlikte olması, meyilli olmaması, taş, çakıl ve benzeri delici ve ezici özellikteki yabancı cisimlerden arındırılması önemlidir. Ayrıca hayvanların bağlı oldukları ve sürekli gezindikleri alanlarda idrar ve dışkı birikiminden kaynaklanan kötü şartlar oluşabilmektedir. Bu alanların hızlı bir şekilde temizlenmesi ve altlıkların düzenli aralıklarla değiştirilmesi gerekmektedir. Hayvan duraklarının eğimlerinin doğru ayarlanması, zeminlerin idrar ve gaita birikmeyecek şekilde pürüzsüz olması, durakların ön ve arka mesafelelerinin hayvanların ortalama vücut ölçüleriyle uyumlu olması ve barınak zemini için uygun altlık seçimi gibi faktörler ayak hastalıklarını ve bunlara bağlı olarak gelişen topallıkların görülme sıklığını azaltmada önemlidir. Hayvanlarla birebir ilişkide olan bakıcı, sağım sorumlusu ve diğer personellerin deneyimli kişilerden oluşması işletmeye katma değer sağlamaktadır. Doğru yönetilen bir işletmede, verim ortalaması yüksek olmayan hayvan bulunmaz, hayvan sayısı işletme kapasitesinin üzerinde olmaz, hayvanların ayakları sorumlu kişiler tarafından sürekli olarak gözlemlenir, herhangi bir aksaklık görüldüğünde vakit geçirmeden müdahale edilir, düzenli olarak ayak banyoları kullanılır ve bunlar periyodik olarak yenilenir.

Beslenme: Ayak hastalıklarının gelişiminde beslenmenin önemi büyüktür. Örneğin silaj oranı yüksek ve kolay sindirilebilir karbonhidratça zengin besleme birçok hastalığın oluşumuna zemin hazırlar. Nitekim sağlıklı bir tırnak için vitamin, mineral ve iz elementlerin

dengeli bir şekilde alınması büyük önem arz etmektedir. Yüksek verimli süt ineklerinde bu takviyelerin hiç aksatılmaması gerekir. İşletme sahipleri, hayvan beslemenin yaşa, gebeliğe, laktasyon dönemine ve barınma koşullarına göre değişebileceğini akıldan çıkarmamalı ve rasyon oluşturulması hususunda uzman bir hekim desteğine başvurmalıdır.

Mevsim: Ayak hastalıklarının ve buna bağlı olarak gelişen topallıkların en çok sonbahar ve kış aylarında görüldüğü bildirilmektedir. Bu mevsimlerde yağış miktarındaki artışlarla birlikte barınak ve mera zeminleri ağırlaşır. Özellikle kış aylarında hayvanlar çoğunlukla bağlı tutuldukları için tırnakları yeterince aşınmaz ve uzamayla birlikte çok çeşitli yapısal bozukluklar meydana gelir. Barınak ve ayak hijyeninin herhangi bir sebepten ötürü bozulması tırnaklarda iltihaplı lezyonlara yol açar. Sıcak ve nemli ortamların tırnak aralarında kokulu iltihaplı lezyonlara, kuru ve sıcak havaların ise tırnak dokusunun aşırı kurummasına, tırnakta kırık ve çatlakların oluşmasına sebep olduğu belirtilmektedir.

Hayvanın ağırlığı ve ağırlık artış hızı: Hayvanın ağırlığı ve günlük ağırlık artışı ile topallık ve ayak hastalıklarının görülme sıklığı arasında pozitif bir ilişki vardır. Büyüme ve gelişme dönemlerinde hayvanın canlı ağırlığının 1 kg'dan daha fazla artış göstermesi tırnakların normalden daha fazla büyümesine ve vücut ağırlığının oluşturduğu basınç stresine zamanından önce maruz kalmasına neden olacaktır. Bu da hayvanın iltihaba bağlı olmayan dolaşım yetmezliği kökenli ayak hastalıklarına

YETİŞTİRME

yakalanma riskini arttırmaktadır. Öte yandan vücut ağırlığı ile göğüs çevresi ölçüsü dikkate alındığında, hastalıklara ve topallıklara karşı en çok göğüs ölçüsü 180 ile 195 cm arasında olan hayvanların yatkın olduğu bildirilmiştir. Bu faktöre bağlı hastalık oluşumunun önüne geçebilmek için hayvanların periyodik olarak tartılmaları ve normalden fazla kilo artışının pozitiflik olarak algılanmaması gerekir.

Tırnakların kontrolü ve bakımı:

Tırnakların düzenli olarak kontrolü ve bakımı, özellikle hayvanların bağlı olduğu dönemlerde meydana gelen aşırı tırnak uzamalarının ve buna bağlı olarak gelişen ayak hastalıklarının önlenmesi amacıyla yapılmaktadır. İşletme sahiplerinin tırnak kesiminden daha çok tırnak kontrolüne önem vermeleri gerekir. Çünkü düzenli olarak (yıl da en az 2 defa) yapılan kontrollerle ayak ve tırnakların yakından izlenmesi; tırnak kesiminin yanlış ve zamansız yapılmasını önler. Böylelikle topallıklar ve buna bağlı gelişen verim kayıpları da önceden belirlenebilir. Dikkat edilmesi gereken bir başka husus ise bu işlemlerin uzman hekimler veya teknisyenler tarafından gerçekleştirilmesidir. Öte yandan tırnak kontrolü ve bakımı konusunda sertifika eğitimlerinin sıklaştırılması ve bu eğitimlere saha çalışanlarının yönlendirilmesi sürü yönetimindeki farkındalığı artıracaktır.

Ayak banyosu kullanımı: Ayak banyoları, tedavi edici etkilerinden ziyade mikrobik kaynaklı hastalıkların önlenmesi amacıyla daha etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Banyolardan maksimum faydayı alabilmek için solüsyonun ayak derisiyle çok iyi şekilde temas

ettirilmesi gerekmektedir. Bunun için de ayak banyo havuzlarını daha en başından doğru ve mantıklı bir şekilde tasarlamak şarttır. Araştırmacılar, en ideal ayak banyo havuzu boyutlarının 50-60 cm genişliğinde, 300-350 cm uzunluğunda ve 20-28 cm derinliğinde olduğunu bildirmişlerdir. Etkili bir ayak banyosu uygulaması için, kullanılan çözeltinin amacına uygun seçilmesi ve yeterli yoğunlukta olması, sıcaklığının 15°C'den düşük olmaması, banyodan önce ayağın kaba temizliğinin yapılmış olması ve banyo solüsyonlarının zamanında değiştirilmesi gerekmektedir. Ayak banyolarından maksimum verimi alabilmek için

tırnak bakımının ve kesiminin eş zamanlı olarak yapılması önerilmektedir. Her ne kadar kimyasal madde oldukları ve çevrede belirli düzeyde kalıntı bırakma potansiyellerinin olduğu bilinse de günümüzde banyo solüsyonu olarak daha çok %5'lik formalin (formol), %5'lik bakır sülfat ve %10'luk çinko sülfat kullanılmaktadır. %5'lik bakır sülfat solüsyonu hazırlamak için; 100 litre suya 5 litre %37-40'lık formalin; %5'lik çinko sülfat solüsyonu hazırlamak için; 100 litre suya 4 kg bakır sülfat; %10'luk çinko sülfat hazırlamak için ise; 75 litre suya 7.5 kg (%36'lık) çinko sülfat eklenmektedir. Yeniden buluşmak ümidiyle... Veriminiz bol olsun.

TÜRK YETİŞTİRİCİSİNİN GURURU, EMBRYO TRANSFERİ BOĞALARIMIZ

IŞIK-ET TR01785539

ÇELİK-ET TR01785515

KAHYA-ET TR01835201

MERCAN-ET TR01835200

TOROS-ET TR01798124

ÜSTÜN-ET TR01785511

Prof. Dr. Fatih CEDDEN Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Zootekni Bölümü

SÜT İNEKLERİNDE KIZGINLIKLARIN İZLENMESİ VE YAPAY TOHUMLAMA

Giriş

Süt sığırcılığından en yüksek düzeyde fayda sağlamanın yolu dişilerin düzenli olarak buzağılamasıdır. Buzağılama aralığının 12-13 ay gibi kısa bir periyotta olması bir ineğin yaşamı boyunca üretebileceği en fazla yavru ve yüksek süt verimi ile sonuçlanır. Oysa buzağılama aralığının uzaması uzun bir dönemde daha düşük süt verimi ve genellikle daha uzun kuru dönemlerin ortaya çıkmasına yol açar. Bu durumdaki pek çok inek gebe kalmadıkları veya çok geç gebe kalabildiği için sürüden uzaklaştırılır. İki temel faktör buzağılama aralığına etki yapar. Bu faktörler kızgınlık takibi ve döllenme oranı olarak özetlenebilir.

Kızgınlıkların gözlemlenmesinde karşılaşılan sorunlar ineğin ayağı veya bacağına olabilecek problemler, kaygan barınak yüzeyi, besleme ile ilgili yanlışlıklar, çevresel ve kalıtsal unsurlar olarak sıralanabilir.

Kızgınlık gözlemlenmesi yetiştiricilerin günlük olarak yaptığı en can sıkıcı işler arasında sayıldığından, kızgınlık gözleminin yeterli bir süre ve yeterli sıklıkla yapılması en çok karşılaşılan sorundur. ABD'nin Arkansas eyaletinde yapı-

lan bir çalışmada ineklerin kızgınlık dönemlerinin yaklaşık yarısının farkedilemeden savuşturulduğu ileri sürülmektedir. Oysa üreme ile ilgili sorunu olmayan sağlıklı ineklerin % 80'inden daha fazlasının kızgınlık belirtilerini uygun hava şartlarında gösterebildiğini söylemek çok abartılı olmaz. Hele sığır yetiştiricilerinin işlerinin yoğunlaştığı hasat, ekim, dikim gibi faaliyetlerinin rastladığı dönemlerde kızgınlık gözlemi yapmak çok daha zordur.

Planlama

Kızgınlık takibinde başarı oranını artırabilmek için bu işe özel bir program yapılmalı ve bu işi üstlenecek biri görevlendirilmelidir. Başka kişiler de ayrıca bu iş için görevlendirilebilir. Ancak, gözlemlerini mutlaka bu iş için seçilen kişiye bildirmesi önemlidir.

Her gün için kızgınlık gözleminin yapılacağı özel bir zaman aralığı belirlenmelidir. İnekler günde en az üç kez gözlemlenmelidir. İneklerin kızgınlık belirtilerini gösterdiği dönemler işletmeden işletmeye kısmen farklılık gösterse de, çoğunlukla bu belirtileri ortaya koydukları zamanlar; sabah sağımı başlamadan önce, ikindi vaktinin başı ve akşam ahırdaki günlük işlerin bitimi sonrası olarak sıralanabilir.

Eğer günde iki kez kızgınlık gözlemi yapılıyorsa gözlemler sabah sağım öncesi erken saatte ve akşam günlük işlerin bitiminde yapılmalıdır. Gün doğarken ve batarken şeklinde bir planlama da yapılabilir. Her gözlem süresi en azından 20-30 dakika sürmelidir. Her bir hayvan için atlama davranışını gösterme sıklığı değişebilmektedir. Bazı inekler 15-20 dakika

Tablo 1. Kızgınlık takibinde isabet (%)

Kızgınlık gözlem sayısı	Gözlem süresi			
	10 dakika	20 dakika	30 dakika	60 dakika
1 kez	22	31	36	39
2 kez	33	43	55	61
3 kez	45	55	65	71
4 kez	49	61	71	78

ka içinde pek çok atlama davranışı gösterebilirken bazıları sadece bir kez bu davranışı gösterir. Fazla hareketli olmayan ineklerin 20-30 dakikayı geçen fasıllarla atladığı görülebilmektedir.

İneklerin sağım ve yem dağıtımı gibi faaliyetlerin yapıldığı zamanlarda atlama davranışı göstermediği, bu tür çalışmaların en az olduğu zamanlarda kızgınlık belirtilerini gösterdiği unutulmamalıdır. Bu nedenle kızgınlıkların gözlemleneceği zamanlar işletmeden işletmeye farklılık gösterebilir. Bu gözlem aralıkları mümkün olduğunca birbirinden uzak zaman dilimlerinde olmalı, bazı ineklerin 6-8 saatlik bir arayla kızgınlığa gelebileceği dikkate alınmalıdır.

Çevre koşulları ineğin gün içinde kızgınlık davranışını göstereceği zamanı belirlemede rol oynar. Örneğin soğuk iklimlerde günün göreceli olarak en sıcak saatlerinde, sıcak iklimlerde ise tam tersine en serin saatlerde kızgınlık davranışları görülür.

Kaygan olmayan bir zemin kızgınlıkların ortaya çıkması için gereklidir. Zeminin beton yerine toprak olması veya gübreye kaplı olması atlama davranışını artıran faktörlerdir. Yapılan bir çalışma, atlama ve üreme ile ilgili davranışların % 90'a yakınının uygun havalarda ve kuru zeminli gezinme padoklarında görüldüğünü ortaya koymuş, kapalı ahırlarda, sağım odası ve sağım odasına giden kulvarlarda

ise bu davranışların hemen hemen hiç görülmediği saptanmıştır.

Hangi ineğin takip edileceği bilinmeli

Her ineğin üremenin hangi safhasında olduğunu belirten kayıtları tutmalıdır. Renklerle işaret büyük sürülerde kullanılabilir. Boyuna kolye şeklinde veya ayağa takılan renkli bantlar büyük kolaylık sağlar. Örneğin kırmızı kolye tohumlanması istenen veya tohumlanmış ama gebe olup olmadıkları belli olmayan inekler için kullanılırken yeşil kolye gebe olduğu onaylanmış hayvanlara takılabilir. Kızgınlık göstermesi beklenen ineklerin bir listesi mutlaka olmalıdır. Bu inekler daha titiz bir şekilde takip edilmeli, özellikle 18-24 gün önce kızgınlık gösterenler, doğum yapalı en az 35 gün olmuş hayvanlar için daha dikkatli olunmalıdır.

Hangi belirtilere bakılacağı bilinmeli

Boğaya gelen bir ineğin nasıl davranacağı öğrenilmelidir. Genellikle diğer ineklerin atlamasına izin veren kızgın olarak kabul edilse de şüphe uyandıran durumlar vardır. Atlanmasına izin verme dışında tamamen farklı davranışlar da görülür: Bazı inekler atlarken ve atlamaya izin verirken çok saldırgan olabilir; diğer inekler bir gün boyunca sadece 1-2 saat atlamasına izin verirken bazıları gün boyu atlamaya izin verebilir. Az

da olsa atlanmasına Hiçbir zaman izin vermeyen inekler vardır. İnekleri gözlemlerken tipik bir atlama davranışının sadece 5-10 saniye sürdüğü unutulmamalıdır.

Kuyruk başında örselenme, sağrıda ve yanlarda çamur, şiş vulva dudakları veya berrak bir çara akıntısı ineğin kızgın olduğunun göstergesidir. Bazı davranış değişiklikleri, örneğin sinirlilik, yem yememe ve bir diğer inekle ilgilenme hali kızgın olan veya yakında kızgınlığa gelecek bir hayvan için ek belirtilerdir. Ancak bu belirtiler atlamaya izin verme davranışı ile birlikte görülmediği sürece tek başına yeterli değildir.

Kızgınlık takibinde yardımcı yöntem ve gereçler

Eğer yukarıda sayılan yöntemlerin uygulanmasından sonra kızgınlık takibi tatmin edici sonuçlar vermiyor ise yardımcı yöntem ve gereçlere başvurulur. Bu yardımcı yöntem ve gereçlerin bir veya birkaçının birlikte kullanımı ise isabeti artırır. En çok kullanılanlar ise aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- **İşaretleyici kalem:** Kızgınlıkları takip edilecek ineklerin sağrı bölgesine bu iş için özel olarak üretilmiş işaretleyiciler ile düz çizgiler çizilir. Eğer inek atlanmasına izin vermiş ise çizgi bozularak sağrı bölgesine dağılır.

- **Baskıya hassas ped:** Bir yapıtıcı ile kızgınlığı takip edilecek ineğin arka kısmına yapıştırılan baskıya hassas pedin atlama sayısına bağlı olarak renk değiştirmesi prensibine dayanır. Bu pedlerin bir bilgisayara sinyal gönderebilen, atlamaya izin verdiği zamanları ve sayısını bilgisayara kaydeden tipleri de vardır.

Tablo 2. Kızgınlık davranışına sürü idaresinin etkisi

Gözlem süresi	Saat başına atlama sayısı	Saat başına toplam üreme davranışı sayısı
Yemlemeden ½ saat sonra	2.4	54
Sağım sırasında 2 saat	1.9	24.9
Yemleme ve sağım dışı zaman	6.4	71.4

YETİŞTİRME

- **Çene altına takılan işaretleyici:** Çiftleşme organı aşım yapamayacak şekilde operasyonla deforme edilmiş boğa veya testosteron hormonu uygulanmış inek veya tosunların kullanılmasını gerektiren bir yöntemdir. Sürü içerisinde serbestçe gezmelerine izin verilen bu hayvanların çene altlarına işaretleyici takılır ve atlanmasına izin veren hayvanlar bu gereç yardımı ile boyanarak işaretlenir.

Bu yöntemlerin üçü de kızgınlık gösteren ineklerin saptanmasını ve dolayısıyla da tohumlanmasını sağlar. İlk iki yöntem ve gereçler ile tatmin edici sonuçlar alınmadığı takdirde üçüncü yönteme başvurulabilir. Bu yöntemlerin iki veya üçünün bir arada kullanılması, ayrıca sütte progesteron düzeyinin saptanması, video ile görüntüleme, adım sayıcı veya vajinal probdan yararlanma çok az sayıdaki sürüde kızgınlık takibi için kullanılmaktadır. Bunun nedeni bu tür uygulamalar için fazladan zaman ve maliyeti yüksek olan teknolojik cihazlara gereksinim vardır. Bunun yerine kızgınlık gözlemi için daha fazla ayırma uygun bir yoldur.

İneklerin en uygun tohumlama zamanı

Klasik uygulamada sabah kızgınlığı saptanan ineğin akşam tohumlanması kimi zaman geç tohumlamaya neden olabileceğinden başarılı bir döllenmeyi olumsuz etkileyebilir. Örneğin gece yarısı saat 1'de kızgınlığa gelen bir ineğin kızgın olduğu sabah saat 6'da yapılan bir gözlemden fark edilir ise, tohumlamanın akşam 18'de yapılması planlanacağından, inek ancak kızgınlığın başından 17-18 saat sonra tohumlanacak demektir.

tir. Bu da gebelik oranını düşüren bir durumdur.

Yukarıda belirtilen nedenden dolayı, 30'ar dakika süreyle günde 2 kez yapılan kızgınlık gözlemi, ayrıca kızgınlığın saptanmasını zorlaştıran işletme koşullarının bilinip bertaraf edilmesi döllenmedeki başarıyı artıracaktır. İneğin kızgınlığının tam olarak hangi saatte başladığı bilinmiyorsa da, bu sayede kızgınlığın başlamasından hiç olmazsa 4-16 saat sonra tohumlama yapmak mümkün olur. Bu durumda daha yüksek gebelik oranı sağlanabilir.

Yapay tohumlama

Türkiye'de sığırların tohumlanması ya yetiştiricilerin üyesi olduğu birlik veya kooperatiflerin, ya Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ya da özel girişimci ve bu konuda eğitim almış teknisyen veya veteriner hekimleri tarafından yapılmaktadır. Hayvancılığı gelişmiş bazı ülkelerde ise bizzat yetiştiricilerin kendi sürülerinde tohumlama yapması sıklıkla görülür. Örneğin ABD'deki süt sığırcılığı işletmelerinin % 63'ünde yapay tohumlama bizzat sürü sahipleri tarafından yapılmaktadır. Bunun için yetiştiricilere yönelik 3-5 günlük yoğun eğitim programları düzenlenmektedir.

Yapay tohumlama yapma yetkinliğinin kazanılabilmesi için hayvanın üreme kanalı yapısının iyi bir şekilde öğrenilmesi ve yeterli sayıda tohumlama uygulaması yapılması gerekmektedir. Bundan sadece yapay tohumlama kateterini ineğin serviks kanalından geçirebilme melekesinin kazanılması anlaşılmalıdır. Serviks kanalından kateterin geçirilmesi

teknigi yanında uyulması gereken sağlık kuralları, spermanın genital kanalda bırakılacağı en uygun yere başarılı bir şekilde boşaltılması öğrenilmelidir. Buna ek olarak, dişi üreme organının anatomisi ve üreme yönetimi ile ilgili programların öğretilmesi de hedeflenmelidir. Buna karşılık, herhangi bir kuruluşa bağlı olarak çalışan tohumlamacıların sahada sağladıkları gebelik oranları takip edilebilirken, kendi sürüsünde tohumlama yapanların bu konudaki başarıları hakkında güvenilir veri elde etmek pek mümkün değildir.

Yapay tohumlama başarısını etkileyen pek çok faktör vardır. Bu faktörleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Tohumlanacak olan ineğin gerçekten kızgın olmamasıdır. Yapılan bazı araştırmalar, kızgın olduğu düşünülerek tohumlanan ineklerin % 7-20'sinin gerçekte kızgın olmadığını göstermiştir.
- Tohumlama işleminden önce tohumlanacak olan hayvanın stresli bir ortamda tutulmamasına ve alışık olduğu bir yere bağlanmasına özen gösterilmelidir.
- Tohumlamada kullanılan ekipman daima kuru ve temiz olmalıdır. Kateter gömleği sadece tohumlama işleminden hemen önce orijinal paketinden çıkartılmalıdır.
- Tohumlama sondası tohumlama için hazır hale getirildiğinde mikrop bulaşması ve soğuk şokundan korunmalıdır.
- Rektal muayene amacıyla kullanılan kayganlaştırıcı jelin vulvaya doğru akması önlenmelidir. Bu tür ürünler genellikle spermatozoaya zarar verir.
- Vulva temizliği kağıt havlu kullanılarak yapılmalıdır. Kateter sokulmadan önce, vulva dudaklarının alt kısmı kağıt havlu ile silinmeli,

kateter katlanmış kağıt havlu arasından vulva dudaklarına değdirmeden sokulmalıdır.

- Vulva ve vagina enfeksiyonu olan sürülerde kateteri örten ekstra bir kılıf kullanılması gerekir. Kateter vagina boşluğundan bu kılıf içerisinde geçirilir.

- Sağlık kurallarına azami düzeyde uyulması yapay tohumlamanın başarısı açısından son derece önemlidir.

Spermanın dışı genital kanalında bırakılacağı bölge serviks kanalının uterusu bakan çıkış noktası ile uterus boynuzlarının birleşme noktası arasında yer alır. Bu bölge ortalama 1-2,2 cm lik bir boya sahiptir. Kısacası kateterin içindeki spermanın bırakılacağı noktada hata aralığı oldukça sınırlıdır. Dışı genital kanalın boyutları hakkında rektal palpasyon ile aşağı yukarı bir bilgi fikir edinilebilir. Serviks genişliği ve uzunluğu arttıkça dışı genital kanalın genel boyutunun da artacağı akla gelebilir. Oysa bu doğru bir düşünce değildir. Serviks eni ve boyu ile genital kanalın toplam boyutu arasında çok yakın bir ilişki yoktur.

Tohumlama tekniğinde bazı önemli noktalar

- Vagina tabanında bulunan uretra deliğine kateterin girmesini engellemek için sonda 30-40° açıyla vaginaya sokulmalıdır.

- Vajinanın servikse bakan kısmında kateter daha kolay ilerler. Bu durumun farkedilmemesi, kateterin servikse girmeksizin alttan, üstten veya yandan ilerlemesine, dolayısıyla tohumlamanın doğru yapılmamasına neden olur. Kateterin bu pozisyonu anlaşılabilir. Oysa, serviks kanalına girmiş olan kateterin varlığı hissedilemez.

- Serviks, öncelikle katetere doğru yöneltilir ve ardından kateter hafifçe öne itilerek serviks içine sokulur.

- Kateter ucunun spermanın bırakılacağı noktaya ulaştırılması bu işlemin en önemli manipülasyonudur. Serviksin bitiş noktası ile kateter ucunun bu noktada hissedilmesi yol göstericidir. Spermanın serviks kanalı içine veya uterus boynuzuna bırakılması döllenme oranını azaltır.

- Kateter uygun noktaya ulaştığında sperma yavaşça bırakılır. Bu sayede uterusun her bir boynuzuna eşit miktarda ve fazla spermanın bırakılması sağlanır.

- Spermanın bırakılırken rektum içindeki elin parmaklarının spermanın akış yönünü bozan veya uterus boynuzlarına gidiş yönünü tıkayan bir pozisyonda olmamasına dikkat edilmelidir.

- Spermanın bırakılması sırasında kateter serviksten geri çekilmemelidir.

- Spermanın bırakılması sırasında inek kıvırdar veya kateterin ucu bulunduğu yerden çıkarsa boşaltma işlemi durdurulmalı ve kateter ucu tekrar uygun noktaya getirilmelidir.

Yapılan çalışmalar en yüksek gebelik oranının spermanın korpus uteri adı verilen uterus gövdesine bırakılması ile elde edildiğini göstermiştir. ABD'nde sadece kendi sürüsünde tohumlama yapanlar ile profesyonel tohumlamacıları kapsayan bir çalışmada, yapılan tohumlamaların sadece %39'unda spermanın doğru yere bırakıldığı, geri kalan % 61'inin serviks içi, sağ ya da sol uterus boynuzuna bırakıldığını göstermiştir.

Sağlıklı sürülerde hayvanların en az % 60'ının ilk tohumlamada gebe

kalmaları beklenir. Küçük sürülerde 6 aylık bir süre bu değere ulaşmak için yeterli olmayabilir. Bu bazan 12 aylık süre üzerinden hesaplanır. Bir başka yaklaşım ise 3. tohumlamada gebe olanların oranını hesaplamadır. Üçüncü tohumlamada ineklerin % 90'ından fazlasının gebe bırakılması beklenir. Çok büyük sürülerde her 6 ayda bir bu hesaplama yapılmalıdır. Gebelik başına tohumlama sayısı da tohumlama etkinliği ile ilişkili döl verimi performansı hakkında bilgi verir. Bu değerın 1,7 nin altında olması hedeflenmelidir.

Kaynaklar

Looper, M., 2000. When Should dairy Cows Be Inseminated? Cooperative Extension Service. New Mexico State University, USA

O'Connor, M. L., 2003. Artificial Insemination Technique. Dairy Integrated reproductive Management. The Pennsylvania State University.

Pennington, J. A., 2009. Heat Detection in Dairy Cattle. Univ. of Arkansas Division of Agriculture. http://www.uaex.edu/Other_Areas/publications/PDF/FSA-4004.pdf

Trimberger, G.W. 1948. Breeding efficiency in dairy cattle from artificial insemination at various intervals before and after ovulation. Univ. Nebraska Ag. Exp. Sta. Res. Bull. 153:3.-

UNCEIA, 2006. Repro Guide. Departement de la Recherche et du Développement, Groupe de Fertilité Femelle

Prof. Dr. Sezgin ŞENTÜRK

Uludağ Üniversitesi Veteriner
Fakültesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı
sezsen@uludag.edu.tr

SÜRÜ SAĞLIĞI VE ÖNEMİ

Ülke nüfusumuzun büyük bir kısmının geçim kaynağını oluşturan, sağlıklı bireylerin yetişmesinde temel gıda ihtiyacının karşılanmasında önemli payı olan hayvancılık sektörü tüm dünyada olduğu gibi ülkemiz açısından da stratejik önemi göz ardı edilemeyecek boyutlardadır. Hayvancılık istenilen verimlilik ve karlılığa ulaşmak için, yüksek verim kapasitesine sahip hayvanlara sahip olmak, bilinçli bakım-besleme ve temelini koruyucu hekimliğin oluşturduğu sürü sağlığı konusunda gerçekçi hizmetlerin verilmesi zorunludur. Tüm dünyada ki gelişmelere paralel olarak ülkemizde de aile tipi işletme sayıları giderek azalmakta bunların yerine daha profesyonel bir anlayışla yürütülen büyük işletmeler kurulmaktadır. Bu gelişme sürü sağlığı konusunda gerekli önemin verilmesi doğrultusunda ülkemizin hayvancılığı için bir umut ışığı olarak görülebilir. Aile tipi hayvan yetiştiriciliği o ailen genellikle ana işi olarak değil ikincil hatta üçüncül bir yan geçim kaynağı olarak görülmekte ve dolayısıyla gerekli önem verilmemektedir. Bu nedenle genetik ve fenotip özellikleri iyi olan birçok damızlık hayvanımız gerek hastalıklar, gerekse bakım ve besleme yönünden hak ettikleri önemlerin verilmemesi sonucu, infertilite, enfeksiyöz, metabolizma, mastitis

gibi birçok hastalığa yakalanıp ya kasaplık olarak değerlendirilmekte ya da ölmektedirler. Bu durum ülkemiz ekonomisine büyük kayıplar vermektedir. Ayrıca bireysel ev hayvancılığında istenilen düzeyde koruyucu aşılama, hastalık tarama ve eradikasyon programları yapılamaması sonucu birçok bulaşıcı hatta tuberkuloz, bruselloz, listeriozis, leptospirozis gibi insan sağlığını da tehdit eden zoonoz enfeksiyöz hastalıkların kontrol altına alınamamasına yol açmakta ve bu hastalıkların ülkemizde giderek yayılmasına neden olmaktadır.

Ülkemizin coğrafik konumu nedeni ile şap, sığır vebası, mavi dil, çiçek, brusella, tüberküloz, paratüberküloz, listeriozis, akabane, Border hastalığı, pseudotüberküloz IBR, BVD, sığır löykozu, kuduz, mavidil ve son yıllarda fakültemiz tarafında tespit edilen epizootik hemorajik hastalık gibi birçok bulaşıcı hastalığın tehdidi altındadır. Tüm bu önemli hastalıkların yanı sıra sub-klinik ketosis, klinik ketosis,

hepatik lipidosis, hipokalsemi, sub-klinik ruminal asidosis gibi metabolik ve beslenme hastalıkları, neonatal dönem ishalleri, solunum sistemi hastalıkları, infertilite ve mastitis gibi büyük ekonomik kayıplara yol açan diğer hastalıklar ülkemiz hayvancılığının en önemli sorunlarını oluşturmaktadırlar.

Bulaşıcı hastalıkların kontrol altında alınabilmesi, gerekli eradikasyon programlarının uygulanabilmesi, kaliteli damızlık materyalin sağlanabilmesi, düzenli kayıtların tutulabilmesi, ilaç ve tedavi giderlerinin azaltılması için hayvancılığın bir endüstri olarak görülmesi ve büyük işletmelerin kurulması gereklidir. Büyük işletmelerdeki en önemli sorun, sürü sağlığı konusunda yeterli birikime sahip veteriner hekimlerin ve teknisyenlerin sayısının istenilen düzeyde olmamasıdır.

Sürü sağlığının temelini, yalnızca işletmenin kendisine ait sorunlar değil yakın çevre bölge ve ülkede-

ki hatta dünyadaki hayvan sağlığı ile ilişkili başta bulaşıcı hastalıklar olmak üzere tüm gelişmelerin sürekli takip edilmesi oluşturur.

Sürü sağlığı aynı zamanda çok iyi tasarlanmış biyo- güvenlik kurallarının pratiğe geçirilmesi ile sağlanabilir. İşletmenin girişinden itibaren, yem depolarının, sağım ünitelerinin, doğum bokslarının, buzağı kafeslerinin, genç buzağı ve dönemlerine göre ayrılan yetiştirilen hayvan ünitelerinin sürekli hijyeni ve dezenfeksiyonlarının sağlanması, yabani hayvanların işletmeye girmesinin engellenmesi, çalışan yardımcı personelin hijyen kuralları konusunda sürekli eğitilmesi büyük önem taşımaktadır.

Belirli periyotlarda yapılacak enfeksiyöz (tüberküloz, paratüberküloz, Brusellosis, IBR, BVD,

lökosis) ve metabolik hastalıkların (sub-klinik ketosis, hepatik lipidosis, sub klinik asidosis) taramaları sonucunda işletmede gerekli olan eradikasyon ve koruyucu uygulamaların planlanması yada gerekli eradikasyon programlarının yapılması ve bilinçsiz ilaç kullanımının önüne geçilmesi sağlanabilir. Bu sayede işletmenin dolayısıyla ülkemizin büyük bir ekonomik kazanç elde etmesinin yanında, ülkemiz insanlarının olası zoonoz hastalıklarla veya ilaç kalıntılı hayvansal ürünlerle karşı karşıya kalmalarının önüne geçilebilir. Bunun gerçekleştirilmenin tek yolu sürü sağlığını yeterince önem vermek ve koruyucu hekimliği taviz vermeden uygulamaktır.

Özetle ifade etmek gerekirse ülkemizde hayvan yetiştiriciliğinin giderek bir endüstri haline gelme-

sine paralel olarak sürü sağlığı ve dolayısıyla koruyucu veteriner hekimlik büyük önem kazanmaktadır. İşletme sahiplerinin daha bilinçli yaklaşımları, dünyadaki gelişmeleri yakından takip etmeleri veteriner hekimlerin bu konuda kendilerini çok daha iyi yetiştirmelerine zorlamaktadır. Hastalık çıkmadan gerekli tedbirlerin alınması veya gerekli eradikasyon programının yapılması ile gereksiz tıbbi malzeme – ilaç tasarrufu sağlanmasının yanında daha sağlıklı hayvanların yetiştirilmesi dolayısı ile insanlarımızı daha sağlıklı hayvansal ürünleri sunulması maddi ve manevi ülkemize büyük kazanç getirecektir. Testiyi kırdıktan sonra değil kırmadan önce gerekli tedbirleri almalıyız. Halk sağlığını göz ardı etmeden bilinçli bir şekilde sürü sağlığına gerekli önemi vermeliyiz.

Ali Ekber YILDIRIM
Tarım Yazarı

KABA YEM SORUNUNA 34 MADDELIK ÇÖZÜM ÖNERİSİ

Hayvancılık için olmazsa olmaz mera alanları ya verimsiz ya da amaç dışı kullanılıyor. Fabrika yeminde hammadde olarak yüzde 50-60 oranında dışa bağımlı olan Türkiye, kaba yemde de önemli sorunlarla karşı karşıya. Bu sorunlara çözüm olmak üzere 34 maddelik çözüm önerisi getirildi. Samanın tonu 1200, yoncanın tonu 1600 lira seviyelerinde. Kuraklığın da etkisi ile sap, saman, kaba yem üretimi azalırken fiyatı her geçen gün yükseliyor. Hayvancılık için olmazsa olmaz mera alanları ya verimsiz ya da amaç dışı kullanılıyor. Fabrika yeminde hammadde olarak yüzde 50-60 oranında dışa bağımlı olan Türkiye, kaba yemde de önemli sorunlarla karşı karşıya. Kaba yemde yaşanan sorunları ve çözüm yollarını ele almak üzere Muş Alparslan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi 21-22 Haziran'da önemli bir çalıştay düzenledi. Çalıştaya farklı üniversitelerden çok sayıda öğretim üyesi katıldı. "Türkiye Hayvancılığının Kaba Yem Sorunları ve Çözüm Yolları Çalıştayı"nda çayır-mera yönetimi ve ıslahı konusunda 3, yem bitkileri üretiminde 3 ve yemler ve hayvan besleme konularında 6 bildiri sunuldu. Bu sunumlar ışığında 34 maddelik bir sonuç bildirgesi hazırlandı. Tarım ve Orman Bakanlığı, ilgili kurumların bu önerileri dikkate alması ve kaba yem sorununa çözüm bulunması dileği ile paylaşıyoruz:

1- 4342 sayılı Mera Kanunu çerçevesinde ülkemizdeki meraların tespit, tahdit ve tahsis çalışmalarının en kısa sürede sonuçlandırılması için gerekli önlemlerin alınması, **2-** 1969 yılına kadar mera olarak kullanılan ve halen orman arazisi olarak kabul edilen 7 milyon hektarlık çalılık alanın dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi tekrar mera olarak tespit ve tahsisinin yapılması için gereken düzenlemelerin yapılması ve çalı formasyonunun mera ıslahında kullanılması, **3-** Ülkemizin en değerli yenilenebilir doğal yem kaynaklarından olan meraların farklı amaçlarla (turizm, madencilik, kentsel dönüşüm vb.) tahsis amacı dışına çıkartılmasını önlemek için gerekli tedbirlerin alınması, **4-** Meraların sürdürülebilir kullanımının sağlanması için meradan yararlanan hayvan sahiplerinden otlatma bedellerinin mutlaka alınması ve bu bedellerin çiftçiye verilen değişik amaçlı desteklerden tahsil edilmesi, **5-** Orman teşkilatı ile iş birliği yapılarak orman içi ve orman altı meraların kullanım ve ıslahı çalışmalarına etkinlik kazandırılması, **6-** Meraların sürdürülebilir ıslahı ve idaresi için farklı kirala-

ma modellerinin geliştirilmesi, **7-** Bakanlık taşra teşkilatlarında mera idaresi ve kullanımı konusunda eğitim almış ve tecrübe kazanmış teknik personelin farklı alanlarda istihdamının engellenmesi, **8-** Mera ıslahı projeleri için gerekli olan mera tipi tohum, alet ve makina, özellikle mera mibzeri temini ile ilgili dar boğazların giderilmesine yönelik tedbirlerin alınması, **9-** Meraların göçerlere kiralanmasında, kiralanın kira sözleşmesine bağlı kalmalarının yapılacak sıkı denetimlerle sağlanması, **10-** Yem bitkileri tohumluğu üretimi amacıyla TİGEM ve özel sektör iş birliğinin özendirilmesi, **11-** Türkiye'de özel sektör, üniversiteler ve araştırma enstitüleri tarafından geliştirilen ve tescil ettirilen yerli yem bitkisi çeşitlerinin tohumluk üretiminin ve kullanımının teşvik edilmesi, **12-** Ülkemizdeki kaliteli kaba yem açığının kapatılması amacıyla özellikle ot verimi yüksek olan yem bitkisi türlerinin (sorgum, darılar ve Brassica türleri vb.) yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi, **13-** Ülkemizde halen üretilen yem bitkisi türlerinin çeşitlendirilmesi, farklı ekolojiler ve marginal alanlar için yeni yem bitki-

si türlerinin üzerinde durulması, **14-** Resmî kurumlar tarafından yapılan yem bitkisi çeşit tescili başvurularından ücret alınmaması için gerekli girişimlerde bulunulması, **15-** 'Nadas Alanlarının Daraltılması Projesi'nin yeniden başlatılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması projesinin genişletilmesi, bu alanlarda yem bitkileri üretiminin teşvik edilmesi. **16-** Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) bünyesindeki araştırma enstitülerinde yem bitkileri ve çayır ve mera konusunda çalışan araştırmacı sayısı son derece azalmıştır. Üniversitelerimizde bu konuda yüksek lisans ve doktora çalışması yapan araştırmacıların doğrudan veya sınavla söz konusu kurumlarda istihdam edilmesi için çalışmalar yapılması, **17-** Kamu kurumları tarafından yurt dışından araştırma amaçlı tohumluk materyal getirilmesinde uygulanan prosedürün ülkemiz biyogüvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde basitleştirilmesi ve hiçbir ticari değeri olmayan söz konusu materyal için farklı amaçlarla talep edilen ücretlerin kaldırılması, **18-** Kamu kurumları tarafından sürdürülen yem bitkileri ıslah araştırmalarında rekabet edebilir stabil çeşitlerin ortaya çıkartılması için bilimsel olarak geçerli ıslah şemalarının uygulanmasının sağlanması, **19-** Kaba yem üretim planlamaları yapılırken, hayvanların kaba yem ihtiyacının hesaplanmasında; hayvanların yaşama payı ihtiyacının karşılanmasının yanı sıra bir kısım verim payı ihtiyacının da kaba yemlerle karşılanmasının dikkate alınması, **20-** 31.07.1998 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan Mera Yönetmeliği'nin 25.04.2001 tarihli Resmî Gazete ile değiştirilen 6. maddesinin; a fıkrasında yer alan Büyükbaş Hayvan Birimine (BBHB) çevirme katsayılarının; hayvanların günümüz koşullarındaki canlı ağırlıkları ve

verim düzeyleri dikkate alınarak, içerisinde hayvan besleme uzmanlarının da bulunduğu bir komisyon tarafından yeniden belirlenmesi, b fıkrasında belirtilen 'hayvanlara günlük yedirilecek kuru ot miktarı için canlı ağırlığının %2.5'u' ifadesinin 'hayvanlara günlük canlı ağırlığının %2.5'u kadar kuru madde karşılığı kaba yem' olarak düzenlenmesi, **21-** TÜİK veri tabanında 2010 yılından itibaren 'yeşil ot üretimi' verilmekte, ancak 'kuru ot üretimi' verilmemektedir. Ülkemiz kuru ot ihtiyacının hesaplanmasında esas olmak üzere veri tabanında 2010 yılı öncesinde olduğu gibi 'yeşil ot üretimi' ve 'kuru ot üretimi' miktarlarına ayrı ayrı yer verilmesi, **22-** Yem bitkileri ve diğer bitkisel yem materyalinin öncelikle hayvan beslemede kullanımının sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması, izinsiz olarak farklı amaçlarla kullanımının engellenmesi, **23-** Kaba yem borsasının ivedilikle kurulması, **24-** Yem bitkileri desteklemlerinde kalite ve ürün miktarının dikkate alınması, **25-** Suni mera tesisi teşviklerinin artırılması, **26-** Küresel ısınma ve iklim değişiklikleri dikkate alınarak sıcağa ve kuruga dayanıklı yem bitkileri tür ve çeşitlerinin yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi, **27-** Düşük kaliteli kaba yemleri ve kalitesiz meraları değerlendirebilecek hayvan tür ve ırklarının korunması ve bu üretim şeklinin muhafazasının teşvik edilmesi, **28-** Ülkemizde sıklıkla karşılaşılan ve gündeme getirilen saman ile ilgili sorunlara ilişkin olarak; **a)** Hububat hasadında, Tarım İlçe Müdürlüklerinin tane kayıplarının kontrolünde olduğu gibi, sap kayıplarını azaltmak amacıyla (sap yüksekliğinin ölçülmesi gibi) kontroller yapması, **b)** Kayıplara yol açmayacak şekilde, sap yere düşmeden, ikinci bir yakıt harcaması yapılmadan, saman ya da balya yapabilen özelli-

ğe sahip biçerdöver sayısının artırılması için çaba gösterilmesi, **c)** Sap ve samanları, farklı metotlarla işleyerek daha değerli yemlere dönüştürmeyi sağlayacak büyük ölçekli ve çiftlik bazlı projelere TÜBİTAK ve TAGEM tarafından öncelik verilmesi, **29-** Mera komisyonlarında üniversitelerden ve damızlık yetiştiricileri birliklerinden konu uzmanı birer temsilci bulundurulması, **30-** Ağırlıklı olarak hatalı yapılan silaj ya da nemli balyalanan kaba yemlerden kaynaklandığı düşünülen botilismus hastalığının pek çok işletmede önemli bir sorun haline geldiği görülmektedir. Sorunun çözümünde, koruyucu önlem olarak 'botilismus aşısı' önemli oranda fayda sağlamaktadır. Bu hastalık konusunda yetiştirici seviyesinde yapılacak çalışmalar ile farkındalık oluşturulması, ayrıca aşının devlet tarafından ücretsiz olarak yapılmasının sağlanması, **31-** Hayvansal ürünlerin kalitesini artırma yönünde olumlu etkisi olan kaliteli kaba yemlerin tespit edilmesi, yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması, korunga başta olmak üzere çeşitli yem bitkilerinin hayvansal ürün kalitesi üzerine etkilerine yönelik araştırma projelerine TÜBİTAK ve TAGEM tarafından öncelik verilmesi, **32-** Özellikle süt sığırları için silaj yapımının teşvik edilmesi, silajın uygun tekniklerle yapılması, besin madde kayıplarının en aza indirilmesi ve muhafazasına dikkat edilmesi, bu konularda hayvan yetiştiricilerine eğitim verilmesi, **33-** Yem bitkilerinin kuru ot ve silaj olarak muhafazasının usulüne uygun olarak yapılması, depolama kayıplarını en aza indirecek tedbirlerin alınması, kurutma ve silolama muhafaza yöntemlerinin dışında alternatif yöntemlerin de uygulamaya konulması, **34-** Antimetanojenik etkisi yüksek olan yemlerin ve ağaç yapraklarının hayvan beslemede kullanımının sağlanması ve çevre kirliliğinin önüne geçilmesi.

TARIM TAKVİMİ

Meraların yeterli olduğu bölgelerde mera otlatılmasına geçilir. Mera ihtiyacın tamamını karşılayacak durumda olduğunda kısıtlı yemleme uygulanabilir. Ancak süt verimi yüksek sürülerde mutlaka kesif yem ve nitelikleri bozulmamış kaba yem ile takviye yapılmalıdır.

6 aylık yaşa erişen genç sığırlardan erkek ve dişiler ayrı ayrı sürüler halinde meraya çıkarılmalıdır.

Ot ve yem yemeğe alışan buzağılara verilen süt azaltılır ve su verilmeye başlanır.

Ahırlar temizlenerek badana ve dezenfeksiyonları yapılır.

Parazit durumuna göre dikkatli olarak iç parazitler ilaçlama yapılır.

Gebe ineklerin gebelikleri ilerlediğinde, meraya çıkmalarına özen gösterilir. Gerekli takdirde suni meralardan yararlanır.

Gebe ineklere septisemi aşısı uygulanır. Gebeliğin son günlerinde olan ineklerin gıdaları sulu, hazmı kolay, yumuşak ve gaz yapmayacak yiyeceklerden düzenlenir.

Sağılan ineklerde meme hastalığına dikkat edilmelidir. Meme, meme başları ve süt sekresyonu sık sık kontrol edilmeli; sağım saatlerinin aynı saatlerde ve eşit aralıklarla yapılmasına çaba gösterilmelidir.

Yaz aylarında sıcak geçen bölgelerde hayvanların sıcaklık stresinden etkilenmemesi için gerekli önlemler alınır.

Bir yaşına gelmiş erkek ve dişi hayvanlara tüberculin uygulanır.

4-8 aylık dişi danalara S-19 aşısı uygulanır.

İşletmede sığırların tohumlanması, doğum, yeni doğan buzağıların küpelenmesi vb. işlemler takip edilir, verim kontrolleri aksatılmadan yapılır.

TR174850M / GÖNÜLLÜ

TR22317579 / HACIUMUR

TR59179524 / BİÇER

TR16136228 / ALDO

TR4204347 / SALİM

TR19754540 / GÜNEŞ

TR3910381 / KÖKTÜRK

TR09333940 / YENİCELİ

TR15555010 / FIRTINA

TR16125834 / OYLAT

TR59164580 / SERTKAYA

TR22317071 / SERT

TR103170E / GÖKHAN

TR161715A / PAŞA

TR16221200 / SADIATA

TR1630560 / KORU

TR15642111 / KOZLUCALI

TR0998823 / SEYMEN

TR10389112 / ERTAN

TR16127770 / GARİP

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

T.C. HAZINE VE
MALİYE BAKANLIĞI

TARSİM[®]
tarımın sigortası

TARSİM Mobil'de neler var?

Prim Hesaplama

Hava Durumu

Ürün Kabul Tarihleri

Süreç Takibi

Haberler-Duyurular Ekranı ve Hikâyeler

Police Görüntüleme

AR Sesli Police Uygulaması

Hasar İhbarı ve Hasar Ekranı

En Yakın Acente ve Bölge Müdürlükleri

Eksik Evrak Gönderimi

tarsim.gov.tr

0850 250 82 77

f /Tarsim

t /tarim_sigortasi

@ /tarim_sigortasi

in /Tarsim

yt /Tarsim